

N:o 25.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag om skogsaccis; gifven Stockholms slott den 29 januari 1909.

Under återopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om skogsaccis.

De till ärendet hörande handlingarna skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kunglig nåd och ynnest städse väl bevågen.

G U S T A F.

Carl Swartz.

Förslag

till

lag om skogsaccis.

1 kap.

Allmänna grunder för skogsaccis och om användning af skogsaccismedel.

1 §.

För afverkadt virke skall till den kommun, där skogen är belägen, i den ordning, här nedan sägs, i allmänhet erläggas en afgift, benämnd *skogsaccis*.

Skogsaccis utgår, räknadt för etthundra kronor af virkets taxerade värde, med hälften af det belopp, hvilket under det år, taxeringen sker, på grund af kommunal- och kyrkostämmors beslut sammanlagdt utgöres inom kommunen för tio fyrkar eller hel bevillningskrona, dock icke med mera än två för hundra af det taxerade värdet.

2 §.

Till kommunen inflytande skogsaccismedel skola, i den mån desamma icke, enligt hvad i 3 § sägs, under nästföljande år komma till användning, afsättas till en särskild fond, kallad *skogsaccisfonden*, hvilken förvaltas af kommunalnämnden.

Räntor, som upplöpa å fondens medel, tillgodoföras fonden.

3 §.

Kommunalnämnden åligger att hvarje år i sammanhang med uppgörandet af inkomstförslaget för kommunen beräkna skogsaccisfondens behållning vid nästföljande års början, där sådan fond finnes, och den på grund af löpande årets taxering utgående skogsaccisen.

Af sålunda tillgängliga medel må enligt kommunalstämmans beslut såsom tillskott till täckande af sådana utgifter för nästföljande år för kommunala och kyrkliga ändamål, till hvilka enligt gällande kommunalförfattningar medel eljes skulle beredas genom utdebitering på samtliga skattskyldiga, användas högst så stort belopp, att utdebiteringen för fyrek eller bevillningskrona under nästföljande år kommer att med en fjärdedel understiga utdebiteringen för fyrek eller bevillningskrona under löpande året.

Detta tillskott användes till bestridande af utgifter, som kommunalstämman beslutat för det nästföljande året, i den mån tillskottet därtill förslår. Skulle tillskottet vara större än som erfordras för täckande af nämnda utgifter, skall öfverskottet afräknas på hvad kyrkostämman beslutat till uttaxering under det nästföljande året.

2 kap.

Om taxering till skogsaccis.

4 §.

Taxering till skogsaccis verkställes af kommunalnämnden samt har till ändamål att genom uppskattning fastställa virkets *skogsvärde* eller det värde å rot, virket efter ortens pris ägt, då det afverkades.

Taxeringen kan dock efter beslut af kommunalnämnden verkställas af ordföranden jämte utsedda delegerade af nämnden; och gäller hvad i denna lag stadgas om kommunalnämnden i sådant fall om dylik delegation.

5 §.

Taxeringen har till föremål:

a) virke, som under nästföregående år afverkats, där ej virket blifvit användt för sådant ändamål, hvarom i 7 § förmåles, eller ock blifvit upplagd till användning för dylikt ändamål;

b) virke, som varit upplagdt till användning för i 7 § omförmäldt ändamål och af sådan anledning icke förut taxerats, men under nästföregående år afyttrats annorledes än i samband med fastigheten eller eljes af ägaren användts för annat ändamål än i 7 § sägs.

Virket skall med afseende på taxering anses afverkad först då det blifvit så tillredt och upplagdt, att dess mängd kan bestämmas, samt, hvad beträffar kolvirke, först då det blifvit rest eller lagdt till kolning eller förts från skogen för att annorstädes kolas. Har virket, sedan det fällts men innan med detsamma vidtagits sådan åtgärd som nu är sagd, sålts eller eljes af annan förvärfvats, skall det dock anses hafva blifvit afverkad, när det såldes eller eljes af annan förvärfvades.

6 §.

Till virke hänföras i denna lag jämväl vindfäld skog, toppar och annat affallsvirke, men ej stubbar, löf, näfver eller bark.

7 §.

Virke, som användes för egendomens eller därmed sambrukad fastighets behof af byggnads-, slöjd- eller stängselvirke samt bränsle, är ej föremål för taxering, ej heller sådant virke, som användes för fullgörande af egendomen enligt lag eller eljes åliggande byggnads- eller underhållsskyldighet eller som från allmän skog på grund af särskild föreskrift afgiftsfritt utlämnas.

Har egendomens ägare för sådant behof, som här är sagdt, under nästföregående år inköpt virke, är han berättigad att vid taxering till skogsaccis njuta afdrag med belopp, som efter ortens förhållanden motsvarar det inköpta virkets skogsvärde.

Virke, som från allmänningskog kostnadsfritt till delägare i allmänningen upplåtits för afverkning, skall i här ofvan nämnda fall så anses, som om det afverkats å den egendom, för hvilken upplåtelsen skett.

8 §.

Befinnes vid den uppskattning, som för taxeringen äger rum, att skogsvärdet sammanlagdt icke uppgår till 200 kronor, skall det ej till taxering upptagas.

I öfrigt iakttages vid taxeringen, att det för en hvar accisskyldig

sammanräknade skogsvärdet utföres i fulla tiotal kronor, så att öfver-skjutande belopp, som icke uppgår till fullt tiotal, bortfaller.

3 kap.

Om hvem skyldighet åligger att erlægga skogsaccis.

9 §.

Skogsaccis erlägges

a) för virke, som taxerats enligt 5 § a), af afverkaren, och
b) för virke, som afses i 5 § b), af den, som med virket så förfarit, att enligt samma lagrum accisplikt för virket inträdt.

Med afverkare förstås i denna lag den som, då virket fälles, äger förfoga öfver virket; dock att, där annan äger rätt till affallsvirket, denne skall anses såsom afverkare i fråga om sådant virke.

4 kap.

Om uppgifter till ledning vid taxering m. m.

10 §.

Skyldighet att på heder och samvete afgifva *deklaration* till ledning vid taxeringen åligger en hvar accispliktig för virke, som han under nästföregående år inom kommunen afverkat, i den mån virket ej användts för ändamål, som i 7 § omförmäles, eller ock blifvit upplagdt till användning för sådant ändamål; så ock för förut ej taxerad virke, hvarmed han under nästföregående år så förfarit, att accisplikt enligt 5 § b) för virket inträdt.

11 §.

Deklaration skall i enlighet med fastställdt formulär skriftligen afgifvas och innehålla uppgift om skogens beteckning och läge samt, hvad angår timmer, om stycketal, dimensioner och kubikmassa i fast mått och, beträffande öfriga virkesslag, om kubikmassa i fast eller löst mått, dock att hvad angår flottgods stycketal tillika alltid skall uppgifvas.

Möter i särskildt fall svårighet att uppgifva kubikmassa, må deklara- tionen upptaga endast stycketal och dimensioner; dock vare sådant ej medgifvet för den, som yrkesmässigt drifver trävarurörelse.

Uppgiftspliktig är skyldig att föreslå det skogsvärde, hvartill han anser uppgifven virkesmängd böra uppskattas. Äskas afdrag enligt 7 §, bör där- jämte i deklara- tionen lämnas sådan uppgift rörande det inköpta virket, som ofvan i denna paragraf sägs, äfvensom upplysning om virkets inköps- pris. Uppgiftspliktig är i öfrigt obetaget att lämna alla sådana upplys- ningar, som han anser tjäna till ledning vid hans taxering.

12 §.

Den, som kolat under nästföregående år afverkad t virke, må, om han hellre vill, i sin deklara- tion angifva, i stället för kubikmassan kolvirke, mängden af de kol, som vid kolningen erhållits. Hvad sålunda är sagdt, gäller dock ej beträffande kolvirke, som förts från skogen för att annor- städes kolas.

13 §.

Uträkningen af kubikmassa, där sådan i deklara- tionen uppgifves, bör ske: för timmer: efter toppmått eller mått på midten i enlighet med den metod, som användts för timrets intumning;

för sparrar, bjälkar och spiror: efter virkets mått på midten; samt för grufstolpar, pappersmasseved och annan ved: efter det mått, fast eller löst, som blifvit användt vid mätningen;

börande i deklara- tionen tillika angifvas det mått, som sålunda i hvarje särskildt fall användts.

14 §.

Till ytterligare ledning vid taxeringen vare vederbörande skyldig att på anmaning af ordföranden i kommunalnämnden aflämna afverknings- journaler, tumlistor eller andra handlingar, som anses vara af betydelse för taxeringen.

Dessa handlingar böra, om vederbörande därom gjort framställning, af ordföranden i rekommenderadt bref med allmänna posten återsändas senast fjorton dagar efter det de till honom inkommit.

15 §.

Skyldighet att afgifva deklaration åligger för omyndig förmyndaren, för sådan frånvarande, för vilken god man af domstol förordnats, gode mannen för hvad han har under sin förvaltning, samt för oskiftadt stärbhus den som i boet sitter, ehvad han är delägare eller syssloman.

För annan än enskild person och oskiftadt stärbhus åligger uppgiftsskyldigheten vederbörande styrelse, förvaltning, syssloman eller ombud; dock att beträffande statens skogar och sådana boställsskogar, öfver hvilkas afkastning boställshafvaren icke äger att fritt förfoga, deklaration afgifves af vederbörande jägmästare.

16 §.

En hvar, som önskar upplysning rörande beskaffenheten af sin uppgiftsskyldighet eller sättet för dess fullgörande, äger att för sådant ändamål hänvända sig till ordföranden i vederbörande kommunalnämnd, hos hvilken jämväl deklaraionsblanketter skola kostnadsfritt tillhandahållas.

17 §.

Deklaration skall före den 1 april aflämnas till vederbörande kommunalnämnds ordförande.

18 §.

1 mom. Har deklaration icke inom föreskrifven tid afgifvits eller befinnes afgifven deklaration ofullständig, bör kommunalnämndens ordförande, i händelse sådant prövas för taxeringen erforderligt, föranstalta därom, att deklaration inforrdas samt att ofullständig deklaration fullständigigas.

För sådant ändamål äger han anlita, därest den uppgiftsskyldige är bosatt å landet, länsmanen i orten samt i Stockholm öfverståthållarämbetet och i annan stad magistraten; och åligger det dessa myndigheter att ofördröjligen mot bevis tillställa den uppgiftsskyldige anmaning att vid äfventyr, som i 19 § sägs, inom åtta dagar efter anmaningens mottagande fullgöra sin deklaraionsplikt. Sådan anmaning skall, där inforrdandet föranledts af ofullständighet i aflämnad deklaration, jämväl innehålla under rättelse, i hvilket afseende deklaraionen befunnits ofullständig.

I fall, då det åligger offentlig tjänsteman att afgifva deklaration, må kommunalnämndens ordförande för anmaningens verkställande anlita biträde af Kungl. Maj:ts befallningshafvande.

I enahanda ordning, som här ofvan nämnts, äger kommunalnämndens ordförande förfara, då fråga är om infordrande af handling, hvarom i 14 § förmäles.

2 mom. Lämnar afgifven deklARATION icke tillräcklig ledning för taxeringen, må ytterligare upplysning infordras från den uppgiftspliktige. Sådant upplysning kan muntligen afgifvas hos kommunalnämnden.

3 mom. Samtliga i detta kapitel omförmälda uppgifter äfvensom enligt 14 § infordrad handling må jämväl kunna på den uppgiftspliktiges eget äfventyr i betaldt bref med allmänna posten insändas.

19 §.

Underlåter deklARATIONSPLIKTIG att inom föreskrifven tid afgifva deklARATION, må klagan öfver taxeringen af honom ej föras. Är deklARATION därutinnan ofullständig, att virke, som bort upptagas, utelämnats, äge enahanda påföljd rum i fråga om taxeringen för sådant virke.

Hörsammar ej deklARATIONSPLIKTIG, som underlåtit afgifva deklARATION, anmaning enligt 18 § att fullgöra sin deklARATIONSPLIKT, böte tio procent af den skogsaccis, som varder honom påförd, dock minst fem kronor.

Atlyder icke den, som afgifvit en på sätt i första stycket sägs ofullständig deklARATION, anmaning att fullständiga densamma, vare förfallen till böter, svarande mot tio procent af den skogsaccis, som belöper å värdet af det icke uppgifna virket, dock minst fem kronor, och hafve därjämte förlorat rätten att klaga öfver taxeringen jämväl i fråga om det uppgifna virket.

Underlåter någon i annat fall att efter anmaning fullständiga sin deklARATION eller hörsammar han ej anmaning att förete handling, som i 14 § sägs, vare han förlustig rätten att fullfölja talan i målet.

Gitter den uppgiftsskyldige visa giltig ursäkt för underlåtenheten eller är fråga om virke, för hvilket staten är accispliktig, äge här stadgad påföljd icke rum.

20 §.

Har någon, som ej är att hänföra till offentlig tjänsteman, i afgifven deklARATION mot bättre vetande lämnat oriktigt meddelande och därigenom föranledt, att skogsvärde icke eller endast till någon del blifvit taxerad, böte från och med fyra till och med tio gånger det accisbelopp, som genom det svikliga förfarandet undandragits kommunen, dock minst tjugufem kronor.

21 §.

Gör offentlig tjänsteman sig skyldig till underlåtenhet enligt 19 § eller förbryter han sig på sätt i 20 § sägs, vare underkastad ansvar såsom för annan förseelse i tjänsten.

22 §.

1 mom. Utan hinder af att deklaration uteblifvit och med rätt att pröfva, i hvad mån deklaration är af beskaffenhet att böra läggas till grund för taxeringen, äger kommunalnämnden att bestämma accispliktigs taxering.

2 mom. Följes icke af accispliktig lämnad uppgift vid hans taxering, skola skälen därför tydliggen angifvas genom anteckning i nämndens protokoll; och skall tillika underrättelse i hvad mån afvikelse i fråga om annat än det af den accispliktige föreslagna skogsvärdet skett och om skälen därför i rekommenderadt bref med allmänna posten honom under i deklarationen angifven adress kostnadsfritt, så fort ske kan, tillsändas.

5 kap.**Om eftertaxering.**

23 §.

Har uppgiftsskyldig brustit i fullgörandet af sin deklarationsplikt eller gjort sig skyldig till sådant svikligt förfarande, som i 20 § sägs, och har däraf föranledts, att taxering af virke, för hvilket han är accispliktig, icke kommit till stånd, skall det år, då sådant varder för kommunalnämnden känt, den accispliktige *eftertaxeras* för det virke, som genom berörda förfarande undandragits taxering.

Eftertaxering må icke ske senare än fem år efter det år, då taxering rätteligen bort ske. Har, då fråga uppstår om eftertaxering af enskild accispliktig, denne affudit, taxeras hans dödsbo; dock att sådan taxering icke må ske senare än ett år efter utgången af det kalenderår, under hvilket bouppteckning blifvit för registrering ingifven eller af vederbörande domstol förrättad. Stårbhuset svare icke för accisbeloppet med mera än tillgångarna i boet. Är boet skiftadt, taxeras delägare en hvar efter sin lott i boet, men svare icke för accis till högre belopp, än hans lott i boet utgör.

6 kap.

Om taxeringens förrättande samt om besvär.

24 §.

I början af hvarje år utfärdar kommunalnämnden i kommun, inom hvilken taxering till skogsaccis kan antagas ifrågakomma, kungörelse angående den förestående taxeringen. Uti denna kungörelse, hvilken skall uppläsas från predikstolen och, där så lämpligen kan ske, införas i tidning i orten, erinras vederbörande om skyldigheten att aflämna deklaration samt om påföljden för uraktlåtenhet därutinnan, hvarjämte underrättelse meddelas om tid och ställe för deklarationernas aflämnande äfvensom därom att accispliktig, som önskar upplysning om beskaffenheten af honom åliggande uppgiftsskyldighet och sättet för dess fullgörande, äger att för sådant ändamål hänvända sig till kommunalnämndens ordförande.

Om något år utskylder, som i 1 § andra stycket omförmälas, icke utgöras inom kommunen och af den anledningen skogsaccis ej heller skall utgå, åligger det kommunalnämnden att i samma ordning som ofvan nämnts kungöra, att uppgiftsskyldighet och taxering under året icke äga rum.

25 §.

Kommunalnämndens ordförande, hvilken tillika är föredragande, åligger särskildt:

a) att tillhandahålla deklaraionsblanketter samt på begäran meddela uppgiftspliktig erforderliga upplysningar rörande beskaffenheten af den honom åliggande uppgiftsskyldigheten och sättet för dess fullgörande;

b) att samla, ordna, numrera och granska de för taxeringen aflämnade deklarationerna, vidtaga åtgärder för uteblifna uppgifters eller eljes erforderliga handlingars införskaffande samt i öfrigt söka att inhämta upplysningar till ledning för en noggrann och tillförlitlig taxering;

c) att vid nämndens sammanträden tillhandahålla och meddela ledamöterna alla i och för taxeringen erhållna uppgifter och handlingar samt efter sorgfällig beredning göra de anmärkningar och framställningar, hvar till han för en behörig taxering finner sig äga anledning;

d) att noga tillse, att till ledning för taxeringen aflämnade uppgifter och handlingar, ehvad de afse pågående eller redan verkställd taxering, icke varda för obehöriga tillgängliga, för hvilket ändamål sådana uppgifter och handlingar, när de icke för taxering erfordras, böra under säkert lås förvaras;

e) att i rekommenderadt bref med allmänna posten, så fort ske kan, tillsända uppgiftsskyldig, hvilkens deklARATION icke blifvit vid taxeringen följd, underrättelse att och i hvad mån afvikelse i fråga om annat än det af honom föreslagna skogsvärdet skett och om skälen därför;

f) att på begäran af uppgiftspliktig utan lösen meddela bevis om mottagande af deklARATION eller annan handling; samt

g) att afgifva förklaring öfver besvär angående taxering.

26 §.

Taxeringen skall, så fort ske kan, påbörjas och vara afslutad före den 1 juni.

I fråga om tid för kommunalnämndens sammanträden samt om beslutsmässighet, tillkallande af suppleant, påföljd för uteblifvande från utsatt sammanträde och omröstning, skall i tillämpliga delar gälla hvad i förordningen om kommunalstyrelse på landet är eller varder stadgadt; dock att, om vid skiljaktiga meningar rösterna utfalla lika, den mening skall blifva gällande, som länder till den accispliktiges förmån, och endast om denna grund ej kan tillämpas, den som ordföranden biträder.

Ordförande och ledamot skall afträda, såväl då fråga förekommer om hans egen, hans föräldrars, hustrus, barns eller syskons taxering, som ock då fråga är om taxering af bolag eller förening, hvars styrelse han tillhör, eller af accispliktig, af hvilken han uppbär aflöning.

Om i följd af jäf emot ledamot af kommunalnämnden denna i något ärende ej är beslutför, må de öfriga ledamöterna inkalla annan till ledamot valbar person att deltaga i ärendets afgörande.

27 §.

Öfver kommunalnämndens beslut i taxeringsfrågor skall af ordföranden föras särskildt protokoll. Sådant protokoll skall upptaga de närvarandes namn äfvensom skälen till beslut, i händelse detta afviker från afgifven deklARATION.

Protokollet, som föres i fortlöpande följd, justeras efter fullbordadt taxeringsarbete. Justeringen sker inför nämnden och bestyrkes genom å protokollet tecknadt intyg af två ledamöter.

28 §.

Kommunalnämndens sammanträden i taxeringsfrågor hållas inom slutna dörrar; dock är accispliktig berättigad att inför nämnden företräda för att meddela upplysningar rörande taxeringen, i hvad den honom angår.

Så vidt utan hinder för taxeringsförrättningens fortgång sig göra låter, bör begärd upplysning om påförd taxering på stället meddelas.

29 §.

Öfver taxeringen upprättas af kommunalnämndens ordförande särskild längd, kallad *skogsaccislängd*, däri för en hvar upptagas det skogsvärde, hvarför han inom kommunen taxerats, den skogsaccis, som därå enligt 1 § belöper, samt i förekommande fall anmärkning om underlåtenhet att fullgöra deklaraionsplikt och de anteckningar, som eljes anses böra göras.

Skogsaccislängden underskrifves af ordföranden och två ledamöter.

30 §.

Sedan taxeringsarbetet afslutats, åligger det kommunalnämndens ordförande att ofördröjligen kungöra, att skogsaccislängden blifvit upprättad samt att kännedom om dess innehåll kan på angifvet ställe inhämtas under en tid af minst fjorton dagar, räknadt från det kungörelsen blifvit från predikstolen uppläst. Kungörelsen bör jämväl innehålla underrättelse om hvad den, som med kommunalnämndens beslut icke åtnöjes, har att iakttaga för sökande af ändring däri.

31 §.

Före den 15 juli skola skogsaccislängden, behörigen summerad, taxeringsprotokollet samt deklaraionerna med tillhörande handlingar af kommunalnämndens ordförande insändas till Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet.

32 §.

Åtnöjes ej den, som taxerats till skogsaccis, med taxeringen, må han, om han icke enligt stadgandet i 19 § förlorat rätt till talan, i taxeringen söka ändring hos pröfningsnämnden genom besvär, hvilka, skriftligen affattade, skola senast före klockan tolf på dagen den 15 juli eller, om då är helgdag, nästföljande dag till Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifvas.

33 §.

Pröfningsnämnden, som endast efter anförda besvär har att taga befattning med taxering till skogsaccis, äger att meddela sådan rättelse i öfverklagad taxering, som finnes af omständigheterna påkallad.

34 §.

1 mom. Alla pröfningsnämndens beslut i fråga om taxeringen till skogsaccis skola upptagas i nämndens protokoll. Taxering, som af pröfningsnämnden blifvit fastställd annorlunda än kommunalnämnden bestämt, skall införas i skogsaccislängden, däruti den protokollsparagraf, som innehåller dylikt beslut, bör angifvas. Det åligger kronoombudet hos nämnden att med sin underskrift å längden vitsorda däri enligt pröfningsnämndens beslut införda förändringar.

2 mom. Inom tre veckor efter pröfningsnämndens sista sammanträde skola skogsaccislängden, kommunalnämndens protokoll och utdrag af pröfningsnämndens protokoll, i hvad taxeringen till skogsaccis inom kommunen angår, genom Kungl. Maj:ts befallningshafvandes försorg öfversändas till kommunalnämndens ordförande.

För utdraget af pröfningsnämndens protokoll äger protokollsföranden uppbara ersättning af vederbörande kommuns skogsaccismedel med två kronor arket.

35 §.

1 mom. Har den, som taxerats till skogsaccis, ej hos pröfningsnämnden öfverklagat taxeringen, i hvad honom rör, må han icke, utom i fall som nedan sägs, emot taxeringen föra talan.

Eljes må besvär öfver pröfningsnämndens beslut anföras af den, som

taxerats till skogsaccis, i hvad pröfningsnämndens beslut gått honom emot, äfvensom af vederbörande kommun, så vidt taxering till skogsaccis blifvit af pröfningsnämnden nedsatt eller upphäfd; och skola besvären, ställda till kammarrätten, ingifvas till Kungl. Maj:ts befallningshafvande före klockan tolf å sista helgfria dagen i december månad det år, taxeringen ägt rum, vid påföljd att besvären eljes icke varda till pröfning upptagna. Sedan öfver inkomna besvär förklaring från vederbörande inforrats och tillsedt blifvit, att vid besvärshandlingarna varda fogade såväl utdrag af skogsaccislängd samt kommunal- och pröfningsnämndernas protokoll, i hvad de den öfverklagade taxeringsfrågan angå, som ock de till nämnderna i frågan ingifna handlingarna, insänder Kungl. Maj:ts befallningshafvande till kammarrätten samtliga handlingarna med de upplysningar och erinringar, som besvären anses påkalla.

Den, hvilkens deklaration icke blifvit af kommunalnämnden följd och till hvilken ej heller underrättelse, som i 22 § 2 mom. föreskrifves, blifvit afsänd före den 15 juni, äge ock, därest han ej enligt 19 § förlorat sin talan, att, utan hinder däraf att han icke hos pröfningsnämnden öfverklagat taxeringen, i här ofvan stadgad tid och ordning anföra besvär hos kammarrätten angående sin taxering, i hvad densamma bestämts annorlunda än han uppgifvit.

2 mom. Så snart ofvan stadgade besvärstid gått till ända, införe Kungl. Maj:ts befallningshafvande uppgift å anförda besvär i den förteckning öfver besvär i taxeringsmål, som jämlikt 53 § 2 mom. bevillningsförordningen skall till kammarrätten öfversändas.

36 §.

Har någon blifvit taxerad till skogsaccis å ort, där han icke varit deklarationsskyldig, äge han att häröfver hos kammarrätten anföra besvär, hvilka, vid påföljd att besvären eljes icke varda till pröfning upptagna, skola inom natt och år, efter det att skogsaccis honom afforrats, ingifvas till Kungl. Maj:ts befallningshafvande i det län, inom hvilket taxeringen skett, hvarefter med ärendet förfares i enahanda ordning, som i 35 § 1 mom. stadgas.

37 §.

1 mom. Förbrytelse, hvarom i 20 § sägs, är föremål för allmänt åtal och åtalas vid allmän domstol.

Då till följd af uraktlåtet fullgörande af de i denna lag meddelade föreskrifterna fråga eljes uppstår om tillämpning af däri stadgad bötesansvar, skall af kommunalnämndens ordförande anmälan därom göras hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som, efter pröfning af härvid förekommande förhållanden, förordnar om uttagande af de böter, hvartill någon finnes hafva gjort sig förfallen.

2 mom. Den, som icke nöjes åt Kungl. Maj:ts befallningshafvandes beslut, hvarigenom han enligt denna lag fällts till böter, äger att, med iakttagande af hvad i allmänhet är stadgadt argående dylika besluts öfverklagande, öfver det meddelade beslutet anföra besvär hos kammarrätten, hvilka besvär böra vara dit inkomna före klockan tolf å trettionde dagen efter erhållen del af samma beslut.

3 mom. Böter, som enligt denna lag ådömas, tillfalla vederbörande kommuns skogsaccisfond. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas efter allmän strafflag.

38 §.

Den, som icke åtnöjes med kammarrättens utslag, äger att däri hos Konungen söka ändring genom besvär, hvilka före klockan tolf å sextionde dagen efter erhållen del af utslaget skola till finansdepartementet ingifvas tillika med bevis om dagen, då klaganden af utslaget erhöll del; skolande borgen för kostnad och skada icke erfordras.

39 §.

Om vederbörande myndighet vid pröfning af anförda besvär befriar någon från skogsaccis på den grund, att annan person bort uppföras till utgörande af densamma, må myndigheten öfverflytta taxeringen å denne.

40 §.

1 mom. Besvär, om hvilka i denna lag förmäles, må jämte tillhörande handlingar kunna, under iakttagande af stadgad tid och ordning, på klagandens eget äfventyr i betaldt bref med allmänna posten insändas till den myndighet, till hvilken besvären skola enligt lagen ingifvas.

2 mom. Den, som vill öfver kommunalnämnds eller pröfningsnämnds beslut anföra besvär, är berättigad att, då han i sådant afseende anmäler sig hos kommunalnämndens ordförande, kostnadsfritt erhålla för dylikt besluts öfverklagande erforderligt utdrag af skogsaccislängd och protokoll.

7 kap.

Om debitering och uppbörd.

41 §.

Sedan skogsaccislängden, enligt hvad i 34 § 2 mom. sägs, från Kungl. Maj:ts befallningshafvande återställts till kommunalnämndens ordförande, åligger det kommunalnämnden att uträkna och i skogsaccislängden införa skogsaccis på grund af taxering, som af pröfningsnämnden bestämts, samt utfärda debetsedlar å skogsaccis och låta tillstålla de accispliktiga desamma minst fjorton dagar före uppbördsstämman.

Debetsedel skall upptaga den summa skogsvärde, hvarför den accispliktige inom kommunen taxerats, och den skogsaccis, som därå belöper.

Uppbördsstämma hålles efter den 15 oktober.

Därest uppbörd af skogsaccis äger rum i sammanhang med uppbörden af de allmänna kommunalutskylderna, skall skogsaccis påföras i den debetsedel å kommunalutskylder, som enligt 66 § förordningen om kommunalstyrelse på landet kan varda för den accispliktige utfärdad; skolande jämväl i detta fall den summa skogsvärde, för hvilken skogsaccis påförts, i debetsedeln upptagas.

42 §.

Hvad i öfrigt är eller varder i förordningen om kommunalstyrelse på landet stadgadt angående uppbörd, indrifning och redovisning af kommunalutskylder, gälle i tillämpliga delar jämväl angående skogsaccis.

43 §.

Har vid skogsaccisens uträknande eller debetsedels utskrifvande fel förelupit, göres anmälan därom till kommunalnämnden, som utfärdar behörigen rättad debetsedel, hvarjämte i skogsaccislängden införes erforderlig rättelse.

44 §.

Af skogaccismedlen skall efter kommunalstämmans pröfning utgå skälig ersättning till kommunalnämndens ordförande för hans besvär med taxeringsarbetet. Kostnad för blankettryck, postafgifter och andra nödiga utgifter skola ock af dessa medel gäldas.

8 kap.**Öfriga föreskrifter.**

45 §.

I granskningen af deklARATIONEN och andra enligt denna lag aflämnade handlingar äga vederbörande nämnders samtliga ledamöter eller delegerade deltaga. Utan därtill af deklARATIONSSKYLDIG lämnadt medgifvande må de i öfrigt ej vara tillgängliga för andra än de ämbets- och tjänstemän, hvilka för sin befattning äga att däraf erhålla del. Ej heller må i berörda handlingar lämnade uppgifter i nämndernas protokoll intagas i vidare mån än som anses oundgängligen erfordras; och skola utom i fall, där besvär fullföljas, deklARATIONERNA efter taxeringsårets utgång hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande förvaras, intill dess fem år förflutit, hvarefter de förstöras.

46 §.

De bestyr, som enligt här ofvan meddelade föreskrifter åligga kommunalnämnd, skola i *stad* fullgöras af drätselkammaren, likasom hvad i lagen är sagdt om tillämpning af förordningen om kommunalstyrelse på landet skall med afseende på skogsaccis i stad gälla om förordningen om kommunalstyrelse i stad.

Denna lag gäller dock icke beträffande Stockholm.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1910.

---

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
29 januari 1909.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
ROOS,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
grefve EHRENSVÄRD,
MALM.

Efter gemensam beredning med chefen för civildepartementet anförde chefen för finansdepartementet, statsrådet Swartz i underdånighet:

För 1908 års Riksdag framlade Eders Kungl. Maj:t genom beslut den 20 mars 1908 på min tillstyrkan nådig proposition med förslag till lag om skogsaccis i syfte att genom en kommunal afverkningskatt tillföra skogskommunerna ökad inkomst af skog. Den föreslagna skatten skulle erhålla en själfständig ställning inom det kommunala beskattningssystemet

och utgå vid sidan af de nuvarande kommunalutskylderna, hvilka skulle lämnas orubbade i afbidan på den fullständiga reformering af den direkta beskattningen, som står på dagordningen i sammanhang med genomförandet af en åtskillnad af grunderna för stats- och kommunalbeskattningen.

Lagutskottet tillstyrkte förslaget antagande i allt hufvudsakligt. Den väsentligaste skiljaktigheten mellan Eders Kungl. Maj:ts och lagutskottets förslag hänförde sig till den ganska svårlösta frågan om beskattningsperioden, som enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag skulle sammanfalla med kalenderåret, under det lagutskottet för beskattningen upptog ett särskildt s. k. afverkningsår.

Riksdagens Andra Kammare biföll Eders Kungl. Maj:ts förslag med 133 röster mot 47, som afgåfvos för afslag. Däremot afslog Första Kammaren såväl Eders Kungl. Maj:ts som lagutskottets förslag med 54 röster mot 38. Genom de olika besluten hade frågan således fallit.

Angelägenheten af att åt kommunerna förskaffa ökade skatteintäkter af skogsafkastningen är emellertid så trängande, att enligt min mening frågan därom bör upptagas äfven vid innevarande riksdag. Det kan härvid råda delade meningar, om förslaget bör framläggas i väsentligen samma skick som det för 1908 års Riksdag framställda eller om lösningen bör sökas i någon annan riktning. För mig synes det påtagligt, att man äfven nu måste gå den förra vägen. De af mig till statsrådsprotokollet den 20 mars 1908 anförda skälen för att man i sakens nuvarande läge bör lämna grunderna för den statliga och kommunala direkta beskattningen i öfrigt utan ändring och för närvarande inskränka sig till införande af en kommunal afverkningskatt kvarstå, så vidt jag kan finna, orubbade. Det för Riksdagen framlagda förslaget vann också, såsom jag nyss nämnde, bifall af ett mycket stort flertal inom Andra Kammaren, och den omröstning, som ägde rum i Första Kammaren, är måhända icke fullt vägledande för bedömandet af denna kammares ställning till frågan.

Jag hemställer därför i underdånighet, att det för 1908 års Riksdag i nådig proposition framställda förslaget till lag om skogsaccis måtte med några smärre ändringar framläggas för innevarande Riksdag. För fullständighetens skull anhåller jag att få nu ånyo redogöra för såväl de försök, hvilka hittills gjorts att reformera skogsbeskattningen, som äfven de grunder, på hvilka ifrågavarande förslag är fotadt, och utgör hvad jag nu kommer att andraga väsentligen ett upprepande af hvad jag anförde till statsrådsprotokollet den 20 mars 1908.

Frågan om beskattning af skog innefattar utan tvifvel ett af de allra mest svårlösta problemen inom hela vårt beskattningsväsende. Det är allmänt och utan förbehåll erkänt, att den lösning, som frågan erhållit i nu gällande skattelagstiftning, icke är tillfredsställande. Anmärkningarna däremot hafva företrädesvis framställts från två olika synpunkter. Å ena sidan har det framhållits, att med den nuvarande anordningen afkastning af skogsbruk icke blifver till behörigt belopp underkastad beskattning, och å den andra sidan har det, med afseende på den kommunala beskattningen, gjorts gällande, att skatten icke eller till en alltför ringa del kommer den kommun till godo, där skogen afverkats. Yrkanden om ändrade grunder för skogsbeskattningen hafva också sedan åtminstone tre tiotal år städse stått på dagordningen. Upprepade gånger har frågan varit föremål för utredning och förslag från kommittéer, som af Kungl. Maj:t tillsatts för beredande särskildt af denna fråga eller för utredning angående den direkta beskattningen i allmänhet. Öfver afgifna förslag hafva yttranden inhämtats från länsstyrelserna och kammarrätten. För 1883 års Riksdag framlade Kungl. Maj:t ett förslag till ändrad lagstiftning i ämnet, hvilket dock ej blef af Riksdagen antaget. Vid ett flertal riksdagar har ärendet upptagits af enskilda motionärer. Ändock befinner sig denna lagstiftning fortfarande i oförändradt skick. I dessa omständigheter har man ovedersägliga bevis för såväl styrkan af missnöjet med de rådande förhållandena som de svårigheter, hvilka äro förknippade med avvägbringandet af en annan anordning.

Skatt för skogsafkastningen likasom för annan afkastning af fast egendom uttages enligt nu gällande lagstiftning både till stat och till kommun i ett visst förhållande till det enligt bevillningsförordningen bestämda taxeringsvärdet å den fasta egendomen. Inkomst af jordbruksfastighet uppföres således icke för beskattning till det belopp, hvartill inkomsten verkligen uppgått, utan fastighetskatten utgår efter på förhand uppgjorda regler, nämligen under alla förhållanden så, som om inkomsten utgjort sex procent af jordbruksfastighetens taxeringsvärde. Detta värde bestämmes för en period af fem år och får under perioden icke förändras annat än i vissa undantagsfall.

Taxeringsvärde å fast egendom skall enligt 3 § bevillningsförordningen och 1 § instruktionen för taxeringsmyndigheterna bestämmas med ledning af inhämtade upplysningar om egendomens storlek, beskaffenhet och afkastning samt om vissa andra förhållanden, som ansetts innebära anvisningar om fastighetens verkliga värde. Bland de omständigheter, som skola in-

verka på taxeringen, uppräknas den egendomen tillhörande arealen i skogsmark, och det tillägges, att behörigt afseende jämväl bör fästas vid, bland annat, skogens beskaffenhet. Med sistnämnda stadgande får anses vara åsyftadt, att vid taxeringsvärdes åsättande »behörig» hänsyn skall tagas till den växande skogens värde.

Det torde icke kunna förnekas, att, åtminstone teoretiskt sedt, beskattning efter taxeringsvärde skulle kunna innefatta en sådan beskattning, att den verkliga inkomst, som härflöte af fastigheten, blefve föremål för beskattningen. Härför erfordrades, att de taxeringsvärden, som efter hand åsattes fastigheten, fullständigt återspeglade alla de olika omständigheter, som inverkade på dess afkastning. Uppenbarligen kan dock detta mål icke nås i form af ett taxeringsvärde, som upp göres på förhand, allra minst då det bestämmes för en flera år omfattande period. I allt fall är det som nämndt påtagligt, att den taxering af fast egendom, som hittills verkstälts på vår nuvarande skattelagstiftnings grund, icke gifvit ett tillfredsställande resultat och att detta i synnerhet gäller om den del af fastighetsafkastningen, som härflutit af skogsbruket.

Detta måste också betraktas såsom helt naturligt med afseende på den säregna naturen af skogsinkomsten och de förhållanden, som i vårt land i talrika fall äro rådande i fråga om dispositionen af afkastningen af skog. Vårt beskattningssystem kan anses förutsätta en hvarje år gifven inkomst, och beskattningen efter taxeringsvärde söker i denna form träffa en antagen genomsnittlig årsinkomst. Skogsmarken gifver emellertid icke någon inkomst, som årligen kan falla i ägarens hand, utan inkomsten uttages endast med långa mellanrum. Under skogens uppväxttid skulle ägaren således få erlagga skatt för en inkomst, som faktiskt icke influtit. Det kan då icke förvåna, att den tillväxande skogens värde icke till sitt fulla belopp upptagits vid taxeringsvärdets bestämmande, likasom det ofta skulle öfverstiga ägarens förmåga, om han nödgades betala skatt under skogens uppväxttid för tillväxtens hela värde. I verkligheten har därför den tillväxande skogen i allmänhet endast delvis och ofta nog icke alls inräknats i taxeringsvärdet. Då skogen sedermera en gång afverkats, har hela den samlade inkomsten af skogen dock måst anses vara beskattad genom den år för år erlagda fastighets skatten.

Med de af mig nyss antydda förhållanden, som i talrika fall äro rådande med afseende på dispositionen af skogsafkastningen, syftar jag på det särskildt i de norra länen vanliga fallet, att skogsafverkningsrätten icke behållits i fastighetsägarens hand utan för oftast lång tid upplåtits

till annan, i regel till sågverksbolag. I fråga härom yttrade under diskussionen i Första Kammaren en ledamot, att de stora och långvariga afverkningsrätterna i de norrländska länen numera fullständigt upphört. Om detta också naturligtvis är i hufvudsak riktigt med afseende på de afverkningsrättigheter, som upplåtits på 1850-talet och hvilka denne ledamot väl egentligen åsyftade, så bör dock ihågkommas, att ett mycket stort antal afverkningsrättigheter af betydande omfattning upplåtits därefter och intill år 1890, då lagen den 25 april 1889 trädde i kraft, hvarigenom längsta tiden för giltighet af aftal om skogsafverkning inskränktes till tjugu år. Särskildt var detta förhållandet inom de båda nordligaste länen, där efter afvittringarnas afslutande på 1870- och 1880-talen synnerligen omfattande upplåtelse af afverkningsrättigheter på femtio år ägde rum. Först med 1939 års utgång upphöra således samtliga aftal om skogsafverkningsrätt på femtio år. Vidare upprättades äfven under tiden intill år 1905, då enligt lagen den 24 juli 1903 giltighetstiden sattes till högst fem år, aftal om skogsafverkning, af hvilka de sista följaktligen utlöpa först med 1924 års utgång.

Till den omständigheten, att afverkningsrätt till en fastighets skog är upplåten till en annan, skall emellertid lagligen icke tagas någon hänsyn vid bestämmandet af fastighetens taxeringsvärde. I detta värde skall inbegripas äfven den med afverkningsrätt frånskilda skogen, så att skatt äfven för sådan skog skall erläggas af fastighetens ägare. Det är tydligt, att en dylik skattskyldighet, om den verkligen utkräfdes, skulle i många fall blifva alldeles ruinerande. Följden häraf har blifvit, att då ägaren förlorat dispositionsrätten till skogen, man billigtvis ansett sig i allmänhet böra taga endast ringa hänsyn till skogens värde vid fastighetens taxering.

I fastighetsskattens form har således icke någon effektiv beskattning af skogsinkomsten ägt rum. Den har ej heller i regel kunnat kompletteras i formen af skatt å inkomst. Sådant har omöjligt kunnat ske beträffande den, som från sin egen skog afverkat endast till afsalu. Hvad han därför uppburit har likasom annan skörd uppenbarligen ingått i det, som åsyftats med fastighetsskatten. Men vid sådant förhållande har man också nödgats medgifva den, som i sin trävarurörelse förädlat skogsprodukter från egen fastighet, att vid taxeringen af inkomst af förädlingsrörelsen åtnjuta afdrag för värdet af dessa skogsprodukter, enär detta värde måst anses vara beskattadt genom fastighetsskatten. Värdet har således därvid icke upptagits med ledning af den faktiskt erlagda fastighetsskatten, något som därjämte i

allmänhet skulle förutsätta en synnerligen invecklad, ofta nog icke utförbar beräkning, utan till skogsprodukternas värde i oförädladt skick. Men icke blott ägaren har fått göra dylikt afdrag. Äfven den, som förädlat skogsalster från fastighet, till hvilken han haft allenast afverkningsrätt, har tillförene fått åtnjuta afdrag för dessa alsters värde i oförädladt skick. Det har jämväl för hans räkning gjorts gällande, att afkastningen af fastigheten varit beskattad genom fastighetsskatten, om denna senare också utgjorts af en annan, nämligen af ägaren. Först under år 1907 infördes genom Kungl. Maj:ts beslut på besvär i några taxeringsmål den praxis, att idkare af trävarurörelse, som i rörelsen använde skogsprodukter från fastighet, till hvilken han hade endast afverkningsrätt, ägde åtnjuta afdrag för dessa produkter allenast till så stort belopp, som motsvarade köpeskillingen för afverkningsrätten, och att, sedan köpeskillingen sålunda slutamorterats, öfverskottet skulle beskattas såsom inkomst.

På sådant sätt har det inträffat, att inkomst af skogsbruk, som dock är en af landets största näringar, blifvit i endast ringa mån beskattad och i många fall rent af undgått beskattning. Äfven om genom den af mig nyss omnämnda, nyligen antagna förändrade praxis afverkningsrättsinnehafvarens inkomst numera får antagas blifva i högre grad underkastad beskattning, så är därvid dock att märka, att beskattningen icke kommer den kommun till godo, där skogen är belägen, om denna är en annan än där förädlingen sker. Enligt gällande grunder i fråga om beskattningssort upptages inkomsten nämligen till taxering icke i nämnda kommun utan i den eller de kommuner, där sågverksrörelsen idkas och trävarorna utskeppas.

Historik.

Såsom jag redan antydtt, hafva på offentligt eller enskildt initiativ sträfvan den oupphörligen pågått för åstadkommande af en reform af skogsbeskattningen, särskildt i de två afseenden, i hvilka den nuvarande anordningen förnämligast brister, nämligen beskattningens effektivitet och beskattningssorten. Vid detta reformarbete, i fråga hvarom jag allenast ber att få i största korthet erinra om dess allmänna hufvuddrag, har man sökt nå målet antingen genom en utveckling af fastighetsbeskattningen eller ock genom införande af inkomstbeskattning utaf skogsinkomsten, hufvudsakligen dock på den senare vägen.

Så föreslog *skatteregleringskommittén* i sitt den 17 augusti 1881 afgifna förslag till bevillningsförordning, att all inkomst af jordbruksfastighet, däri äfven inräknad inkomst genom försäljning af skog, skulle vara under-

kastad inkomstbevillning till så stor del, som öfverstege det belopp af fem procent af taxeringsvärdet, hvilket skulle anses beskattadt genom fastighetsbevillningen. Vid fastighetens taxering skulle växande skog tagas i betraktande allenast i den mån den vore erforderlig till husbehof. Inkomstbevillningen skulle påföras i den ort, där fastigheten vore belägen. Kommittén anförde härvid bland annat, att en fullt tillfredsställande uppskattning af skogens kapitalvärde vore lika svår, som uppskattningen af dess afkastning vore lätt, samt att det innebure en obillighet att vilja i en fastighets taxeringsvärde inbegripa hvad som möjligen först efter årtionden kunde hafva utbildat sig till ett kapital, som gifve afkastning.

I afgifvet underdånigt utlåtande öfver detta förslag afstyrkte kammarrätten detsamma och uttalade, att företräde borde lämnas åt den metoden, att i jordbruksfastighetens taxeringsvärde innefattades äfven den växande skogens värde. Kommitténs förslag lades emellertid väsentligen till grund för *Kungl. Maj:ts proposition till 1883 års Riksdag* med förslag till ny bevillningsförfordning. Däri föreslogs, att i en fastighets taxeringsvärde skulle inbegripas skogens värde allenast i den mån skogen vore erforderlig till husbehof. Till inkomst af arbete skulle åter räknas inkomst genom skogsafverkning å egen eller annans mark för annat ändamål än husbehof eller genom försäljning af växande eller afverkad skog. Idkare af skogs rörelse, med hvilken likställdes innehafvare af genom köp förvärfvad rätt till skogsafverkning å annans mark, skulle för sin inkomst af rörelsen beskattas i den kommun, där skogen vore belägen. — Dåvarande chefen för finansdepartementet afgaf vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t ett mycket uppmärksammat och sedermera ofta citeradt yttrande till statsrådsprotokollet, däri han utförligt redogjorde för bristerna i den metod, som sökte genom fastighetsskatt träffa inkomst af skogsbruk.

Bevillningsutskottet vid 1883 års Riksdag framställde en modifikation af detta förslag sålunda, att inkomst genom försäljning och afverkning af skog å annans mark väl skulle beskattas genom inkomstbevillning, men däremot växande skog, som disponerades af fastighetens ägare, inbegripas i taxeringsvärdet. Dock föreslog utskottet, att om försäljning eller afverkning af skog å egen mark skedde till sådan utsträckning, att egendomens värde därigenom minskades och taxeringsvärdet således måste nedsättas, inkomsten af sådan försäljning och afverkning skulle beskattas genom inkomstbevillning.

Riksdagen gjorde emellertid icke någon förändring i beskattningen af jordbruksfastighet utan förklarade uttryckligen, att inkomst af skogsbruk

borde beskattas genom fastighetsbevilning, hvilken grundsats således bibehölls i bevilningsförordningen den 14 september 1883.

Vid de flesta därefter följande riksdagarna väcktes af enskilda motionärer förslag om ändringar i föreskrifterna om beskattning af skogsinkomst. Därvid åsyftades, att, om afverkning af skog idkades å annans mark, inkomsten däraf skulle beskattas genom inkomstbevilning och taxeringen åsättas, där skogen vore belägen, samt äfven att afdrag vid beskattningen af sågverksrörelse icke måtte medgifvas för virke från egna eller arrenderade skogar. Dessa motioner föranledde dock ej till någon Riksdagens åtgärd.

Frågan öfverlämnades därpå till en *kommitté*, som tillsattes den 24 oktober 1890 och afgaf betänkande *den 1 maj 1891*. Till dess instruktion hörde att afgifva förslag till ändringar i bevilningsförordningen i syfte att åvägabringa en mera tillfredsställande ordning i fråga om beskattning af den inkomst, som vunnes genom afverkning af skog, med eller utan sammanhang med sågverks- eller annan förädlingsrörelse. Kommittén ställde sig väsentligen på samma ståndpunkt som propositionen till 1883 års Riksdag. Den föreslog sålunda, att användning af skog till husbehof skulle anses beskattad genom fastighetsbevilningen, och att inkomst, som ägaren i öfrigt hade af skogen, skulle vara underkastad inkomstbevilning. Inkomst af virkesfångst å annans mark för egen förädlingsrörelse skulle beskattas i sammanhang med förädlingsrörelsen.

Kommitténs ordförande framställde i en afgifven reservation ett särskildt förslag, som gick ut på att vinna en effektiv skogsbeskattning i fastighetsbevilningens form. Han föreslog, att innehafvare af in-tecknad skogsafverkningsrätt skulle påföras fastighetsbevilning för den upplåtna skogen. Därför skulle särskildt värde åsättas den skog, hvartill afverkningsrätt vore upplåten, och särskildt värde skogen i öfrigt. Det viktiga hindret mot en uppskattning af utarrenderad skog till dess fulla värde skulle härigenom blifva undanröjdt. Vidare skulle inrösnings- och afrösningsjord särskildt för sig taxeras. Detta skulle för taxeringsmyndigheterna omöjliggöra att vid uppskattningen åsidosätta ståndskogens värde.

Öfver de framställda förslagen afgåfvos yttranden af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande och kammarrätten. De ifrågasatta beskattningsreglerna mötte emellertid från flera håll starka invändningar, och förslagen föranledde ej vidare åtgärd.

I anledning af de ökade bördorna för försvarsväsendet uttalade sig 1892 års urtima Riksdag för en omarbetning af bevilningsförordningens

bestämmelser i syfte att på ett verksammare sätt träffa vissa inkomstarter, hvaribland inkomst af skog särskildt påpekades. Med anledning häraf tillkallades under år 1893 en *kommitté*, som den 2 november 1894 afgaf betänkande och förslag till förordning angående inkomstbevällning. I fråga om skogsbeskattningen anslöt sig kommittén i hufvudsak till 1891 års förslag. Dock uttalade sig kommittén för att virkesfångst å annans mark för förädlingsrörelses räkning skulle särskildt taxeras i skogskommunen. Vid taxering af inkomst utaf förädlingsrörelsen skulle sedermera afdrag ske för värdet af virke från egna eller arrenderade skogar efter i afverkningsorten allmänt gällande pris. För skogens inköpssumma skulle afdrag äga rum på det sätt, att inkomst af skogen skulle taxeras först sedan skogen lämnat afkastning, som till fullo betäckt kostnaden för skogens förvärfvande.

Kammarrätten uttalade sig i afgifvet utlåtande öfver detta förslag för bibehållande af fastighetsbeskattningen äfven i fråga om inkomst af skog. Till stöd härför åberopades i synnerhet kommunens intresse af att erhålla jämnt påräkneliga skattebidrag från de skogsområden, som vore belägna inom kommunen. Däremot upptog kammarrätten det af ordföranden i 1890 års kommitté framställda förslaget, att om afverkningsrätt till skog blifvit på någon längre tid till annan upplåten, bevällning för det upplåtelsen motsvarande fastighetsvärdet skulle påföras afverkningsrättens innehafvare. Vidare uttalade sig kammarrätten för att inkomst af trävarurörelse skulle efter lagstadgad proportion till taxering fördelas emellan de kommuner, där afverkningen skett, sågverket vore beläget och skeppning ägt rum.

Äfven 1895 års *skattekommitté*, som tillsattes för att granska de af 1894 års kommitté föreslagna nya beskattningsgrundsatserna, förordade bibehållandet af fastighetsbevällningen såsom beskattningsform för skogsafkastning. I syfte att åstadkomma en effektiv taxering af skogens värde uttalade sig kommittén för åsättande af särskilda taxeringsvärden å inrösningsjord och afrösningsjord samt för att innehafvare af afverkningsrätt skulle erlagga fastighetsbevällning för det arrenderade skogsområdet.

Det af Kungl. Maj:t vid 1897 års Riksdag framlagda förslaget till bevällningsförordning, hvilket resulterade i förordningen den 3 december 1897, bibehöll med afseende på skogsbeskattningen samma grundsats som 1883 års förordning, så att värdet af växande skog skulle inbegripas i fastighetens taxeringsvärde. Vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t yttrade dåvarande chefen för finansdepartementet bland annat, att den dittills

i skogsbeskattningsfrågan verkställda utredningen medfört den afsevärda fördelen, att det problem, som framstälts till lösning, blifvit på det mest fullständiga och uttömmande sätt i alla detaljer behandladt och genomarbetadt. Ett stort antal förslag hade framlagts, och de med hvart och ett af dessa förenade fördelarna och olägenheterna hade grundligt skärskådats. Men sådant oaktadt kunde frågan knappast anses förd närmare sin lösning, och meningarna stode lika oförmedlade emot hvarandra som vid kommittébehandlingens början. Någon utväg till en tillfredsställande lösning af de vid kritik af de framställda kommittéförslagen påpekade svårigheterna hade dittills icke kunnat anvisas.

En af de svårigheter, som rest sig mot lösningen af skogsbeskattningsfrågan, hänförde sig otvifvelaktigt till den omständighet, som äfven i så många andra viktiga hänseenden ställt sig hindrande i vägen för arbetet på reformeringen af den direkta beskattningen, nämligen sambandet mellan bevillningen till staten och den kommunala skattskyldigheten. Sedan inom Riksdagen fråga väckts om upplösande af detta samband, tillsattes den s. k. *kommunalskattekommittén* med uppdrag att utarbete förslag i sådant syfte. Denna kommitté, som afgaf sitt betänkande den 18 maj 1900, sökte i enlighet med sitt program lösa frågorna om skogsbeskattningen till stat och kommun på olika vägar. Kommittén ville ombilda statsbeskattningen till en allmän och ren inkomstskatt, i följd hvaraf kommittén föreslog, att fastighetsbeskattning till staten efter taxeringsvärde skulle upphöra, samt uttalade sig för att inkomst af fast egendom och således äfven af skog likasom annan inkomst skulle för taxering upptagas till sitt verkliga behållna belopp. Beträffande kommunalbeskattningen sökte kommittén träffa inkomsten af fast egendom på två olika sätt. Å ena sidan skulle taxeringsvärde äsättas den fasta egendomen, därvid den växande skogen skulle inbegripas i taxeringsvärdet och uppskattas till tjugu gånger den beräknade stadigvarande årsafkastningen. Af taxeringsvärdet skulle fem procent anses utgöra beskattningsbar inkomst. Å den andra sidan skulle inkomsten af fastigheten äfven taxeras till sitt faktiska belopp, och vid denna taxering, som skulle äga rum i den ort, där fastigheten vore belägen, skulle afdrag ske för fem procent af taxeringsvärdet.

Detta förslag mötte af olika skäl starkt motstånd hos de däröfver hörda myndigheterna. Hvad skogsbeskattningen angår, kan också särskildt mot detsamma anmärkas, att det icke gaf tillfredsställande bestämmelser om afdrag för hvad skogen kostat i ägarens hand.

I ordningen är här efter att nämna den år 1902 för första gången antagna *inkomstskatteförordningen*. Denna, som i fråga om beskattningen af fastighetsinkomst är uppbyggd på bevillningsförordningen, innebär således icke heller något framsteg med afseende på skogsbeskattningen.

I sitt den 27 oktober 1904 afgifna betänkande anförde *norrlandskommittén*, att den, såsom ett led i de af kommittén föreslagna medlen för vidmakthållande och stärkande af den jordbrukande befolkningens ställning i Norrland och Dalarne, ansett sig böra upptaga till behandling frågan om skogsbeskattningen. Kommittén äsyftade därvid närmast den ogynnsamma ställning, de egentliga skogssocknarna intoge i beskattningsafseende. En rättelse här af måste mynna ut däri, att den inkomst af trävarurörelse, som nu i regel taxerades där förädlingsrörelse ägde rum, komme att till viss del i beskattningsafseende öfverföras till skogskommunerna. Kommittén förordade därför, att, utan afvaktan på en slutlig lösning af alla sväfvande skattefrågor, reformer i ifrågasvarande afseende vidtoges i gällande skatteförfattningar. Rörande sättet för lösning af nu förevarande fråga ville kommittén uttala sin anslutning i hufvudsak till det förslag, som år 1891 framlagts af den år 1890 tillsatta skattekommittén.

Äfven denna hemställan remitterades till vederbörande myndigheter för yttrandes afgifvande. Omdömena utföllo som vanligt på helt olika sätt. Kammarätten afrådade från att anlita den ifrågasatta utvägen. Däremot framhöll kammarrätten nu för första gången såsom ett uppslag, hvilket förtjänade beaktande, tanken på att kommunerna skulle berättigas att inom vissa gränser för sina behof lägga en *accis* på virke, som inom kommunen afverkades. Domänstyrelsen uttalade sig ur skogsvårdssynpunkt äfven för att skog beskattades, när afverkning ägde rum, samt att därvid det afverkade virkets värde lades till grund för beskattningen.

Under år 1904 utarbetades inom *finansdepartementet* ett förslag till ny förordning om inkomstskatt och till vissa ändringar i bevillningsförordningen. Enligt detta förslag skulle inkomst af skog, då den utfölle, göras till föremål för inkomstskatt. Dock medgafs ej afdrag för hvad ägaren betalat för skogen, utan vid upplåtelse af afverkningsrätt skulle köpeskillingen oafkortad upptagas såsom inkomst. I bevillningsförordningen bibehölls beskattning af skog genom fastighetsbevillningen. Förslaget ledde emellertid icke till något resultat.

Under tiden hade frågan om en reform af skogsbeskattningen ånyo upprepade gånger framförts af *enskilda motionärer inom Riksdagen*. Särskildt väcktes vid riksdagarna 1903, 1904 och 1905 framställningar i syfte

att frågan skulle lösas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med 1891 års kommittéförslag. Vid riksdagen 1905 fann sig bevillningsutskottet med hänsyn till förevarande beskattningsfrågas erkänt stora betydelse böra, ehuru ärendet redan vore föremål för utredning inom finansdepartementet, föreslå en skrivelse till Kungl. Maj:t med betoning af att frågan kräde ett skyndsamt afgörande. Med anledning häraf beslöt också Riksdagen i underdånig skrivelse den 12 april 1905 anhålla, att Kungl. Maj:t, utan att afvakta en fullständig lösning af kommunalskattefrågan, täcktes låta utarbete och om möjligt redan nästföljande år för Riksdagen framlägga förslag till sådan ändring af nu gällande skattelagstiftning, att inkomst genom beskattning af skogsafverkning måtte i större utsträckning än för närvarande ägde rum tillgodokomma de särskilda kommuner, inom hvilka skogsafverkning bedrefves.

Sedan härefter den 18 september 1905 tillsatts en kommitté för verkställande af utredning rörande förändrade bestämmelser angående beskattning af skog, afgaf denna kommitté den 15 juli 1907 betänkande och förslag i ämnet.

Innan jag redogör härför, bör jag måhända erinra därom, att de nya förordningar angående bevillning och om inkomstskatt, som på grund af 1907 års Riksdags beslut utfärdades den 13 september 1907, i fråga om beskattning af skog i alla afscenden upptaga de bestämmelser, som innehölls i de närmast förut gällande författningarna i dessa ämnen. Vid de nya förordningarnas utarbetande afsågs nämligen allenast att åstadkomma förändrade föreskrifter i fråga om beskattningsåret och taxeringsmyndigheternas organisation i syfte att därigenom underlätta fortsatta sträfvanen för en reform af skattelagstiftningens materiella stadganden.

1905 års
skogsbeskatt-
ningskom-
mitté.

1905 års kommitté, hvilken jag i den följande framställningen för korthetens skull benämner *skogsskattekommittén*, har föreslagit, att beskattning af skogsbruk i regel måtte fullständigt åtskiljas från den direkta beskattningen i öfrigt.

Härvid skulle dock göras det undantaget, att vid bestämmande af fastighets taxeringsvärde hänsyn skulle tagas till skog, som funnes å egendomen, så till vida att i taxeringsvärdet inberäknades värdet af själfva skogsmarken äfvensom af förmånen för egendomen att äga tillgång till husbehovsvirke. All annan afkastning af skogsbruk skulle göras till föremål för en alldeles fristående beskattning genom skogsaccis. För sådant ändamål skulle organiseras en speciell taxeringsmyndighet, kallad accisnämnd, öfver

hvilken beslut klagan skulle få föras först hos kammarrätten och sedan hos Eders Kungl. Maj:t. Taxeringsdistriktet skulle i allmänhet utgöras af en kommun. Dock skulle Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande äga förena två eller flera kommuner till ett distrikt.

Skatteplikten skulle åligga fastighetens ägare och inträda, då rätten till skogen juridiskt skildes från rätten till marken eller ock då skogen fysiskt skildes från marken. Sålunda skulle ägaren blifva accispliktig, då han från fastigheten sålde eller annorledes afhände sig skog å rot eller uppläte skog till afverkning, och accisen skulle erläggas efter försäljningssumman utan något som helst afdrag. Om afhändandet skett annorledes än genom försäljning, skulle accis utgå efter virkets värde å rot och detta värde genom taxeringen fastställas med ledning af de vid tiden för afverkningen gällande pris för oförädladt virke å närmast belägna vattendrag eller annan plats, där virkespris sätts eller eljes bestämda pris å virke betalas. Vidare skulle ägaren erlägga accis för virke, som han själf å sin fasta egendom afverkade för annat ändamål än husbehof. Om han därefter sålde virket, skulle accis erläggas för köpeskillingen efter afdrag för kostnaden för virkets fällande och tillredning äfvensom för transportkostnad. Eljes skulle accisen beräknas å virkets på förut nämnda sätt taxerade värde å rot. Den som afverkade skog å annans mark skulle således icke blifva accispliktig därför, dock att med afseende å afverkning på grund af upplåtelse, som skett före den dag, då lagen komme att träda i kraft, accisplikten skulle åligga afverkningsrättens innehafvare och icke fastighetens ägare.

Taxeringen skulle ske för ett från och med den 1 juni det ena året till och med den 31 maj det andra året räknadt afverkningsår samt verkställas i den ort, där skogen vore belägen. Till ledning vid taxeringen skulle hvar och en, som under afverkningsåret sålt eller annorledes afhändt sig skog eller upplåtit skog till afverkning eller ock själf afverkat skog, afgifva deklARATION, innehållande i olika fall uppgift om försäljningssumman eller om mängden af det afverkade virket.

För det taxerade virkesvärdet skulle accis erläggas till stat, kommun, landsting och väghållningsdistrikt. Accisen till staten skulle utgå progressivt efter en ganska hastigt stigande skala. För virkesvärde till och med ett belopp af 200 kronor skulle accisen utgöra en procent, för att sedan nå två procent vid ett värde af omkring 1,300 kronor, tre procent vid ett värde af omkring 6,300 kronor, fyra procent vid ett värde af omkring 33,000 kronor och fem procent vid ett värde af omkring 159,000 kronor.

Sedermera skulle procenten småningom stiga till inemot sex procent, hvilket belopp den likväl ej skulle kunna uppnå. Progressionen skulle dock ej beräknas efter den accispliktiges sammanlagda taxering till skogsaccis utan allenast efter taxeringen inom det ifrågavarande taxeringsdistriktet.

Den kommunala skogsaccisen skulle beräknas sålunda, att för hvarje fullt belopp af 12 kronor 50 öre af det taxerade virkesvärdet skulle påföras ett belopp, som svarade emot medeltalet af hvad inom kommunen för kommunala och kyrkliga ändamål under de senast förflutna fem åren utdebiterats för fyrk eller motsvarande del af bevillningskrona. De till kommunen inflytande skogsaccismedlen skulle afsättas till en särskild fond, från hvilken hvarje år skulle till den kommunala budgeten ingå ett tillskott, bestämdt efter särskilda regler, som uppgjorts efter förhållandet emellan fondens behållning och kommunens medelskattebehof för de senast förflutna fem åren.

Slutligen skulle till landstinget utgå skogsaccis med en procent af det taxerade virkesvärdet och till väghållningsdistriktet bidrag, beräknadt sålunda att en vägfyrk påfördes för hvarje fulla tio kronor af det uppskattade virkesvärdet.

Vid kommitténs betänkande voro fogade dels *reservationer* rörande vissa detaljer af ämnet, såsom skatteplikten, skatteskalen, statens skyldighet att erlægga accis till kommunen o. s. v., och dels en skiljaktig mening, afseende den principiella ståndpunkt, som kommittén intagit.

I sistnämnda reservation, som afgifvits af kommitténs ledamot f. d. kammarrättsrådet E. J. von Wolcker, gjordes gällande, att stat och kommun icke borde utöfva sin beskattningsrätt på grundvalen af en och samma uppskattning. Den länge eftersträfvade omläggningen af grunderna för den kommunala beskattningen borde gälla äfven förevarande beskattningsområde, så att en verkligt fristående beskattning för kommunens räkning komme till stånd. De synpunkter, ur hvilka skatten skulle erläggas, vore väsentligen andra, då det gällde kommunen, än då det vore fråga om staten. Reservanten ansåge det vara ett eftersträfvansvärdt mål, att den kommunala beskattningen företrädesvis komme att anordnas såsom ett system af objektskatter och ersättningsskatter. Med upptagande af den i kammarrättens utlåtande öfver norrlandskommitténs förslag framhållna tanken, att utan samband med statsbeskattningen kommunen borde berättigas att för sina ändamål uppbära accis för afverkad skog, hemställde därför reservanten, att, till dess ett reformerad kommunalt skattesystem hunnit komma till stånd, frågan måtte lösas i form af en slags ersättningsskatt att utgå

till kommun för virke, som, där afverkadt, fördes från kommunen att inom annan kommun på ett eller annat sätt tillgodogöras. Reservanten föreslog i sådant afseende, att den, som utförde eller läte utföra virket, skulle erlägga en accis med en fix skattesats af två procent af det värde, virket efter gängse ortspris kunde anses äga vid utförandet. Detta värde skulle med ledning af afgifven deklaration fastställas af kommunalnämnden, öfver hvilken beslut klagan skulle få föras hos Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande och därefter hos Eders Kungl. Maj:t.

Den af reservanten sålunda förordade planen för frågans lösning syntes mig till sin allmänna syftning vara förtjänt af vidare utredning och pröfning. Vid underdånig anmälan den 19 juli 1907 af kommitténs förslag fann därför på min tillstyrkan Kungl. Maj:t godt förordna, att från Eders Kungl. Maj:ts samtliga befallningshafvande skulle infordras yttranden ej mindre öfver kommitténs förslag i ämnet än äfven särskildt beträffande ifrågavarande beskattningsfrågas ordnande i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de grunder, som angifvits i reservationen.

Det visade sig, att omdömena i alldeles öfvervägande grad utföllo till fördel för reservantens förslag. Under det att sålunda af de 25 hörda myndigheterna 2 afstyrkte båda förslagen och 5 förordade kommitténs förslag, uttalade sig ej mindre än 18 för den hufvudsakliga ståndpunkt, reservanten intagit, om också med vissa anmärkningar i detaljfrågor.

Den starka anslutning, som härigenom mötte förslaget att reformen af skogsbeskattningen för närvarande skulle inskränkas till införande af en själfständig kommunal skogsaccis, öfverensstämde också med den uppfattning, hvartill jag vid öfvervägande af detta ärende kommit. Det förslag till lagstiftning i ämnet, som af Eders Kungl. Maj:t på min hemställan framlades för 1908 års Riksdag och hvars framläggande i väsentligen oförändradt skick för detta års Riksdag jag nu tillstyrker, var därför hufvudsakligen uppgjort på grundvalen af nämnda plan. Jag vill dock icke hafva därmed bestämdt förnekat, att försök tilläfventyrs framdeles måste göras att för statens vidkommande lösa skogsbeskattningsfrågan i den riktning, skogskommittén anvisat, om det nämligen mot förmodan skulle visa sig omöjligt att anordna statsbeskattningen af inkomst utaf skogsbruk i den form, åt hvilken reformarbetet i allmänhet på detta område under de senaste åren syftat.

För sträfvandena att reformera statsbeskattningen framstår det såsom ett alltmera klart uttryckt och omfattadt mål att åvägabringa en enhetlig,

allmän och ren inkomstskatt. Statsskatten bör vara en beskattning af inkomst, och skattens natur att vara allmän innebär, att den skall utgå af all den skattskyldiges inkomst. Erkännes detta vara reformarbetets uppgift, skulle det uppenbarligen vara ett förryckande af hela arbetet att utbryta en art af inkomst och göra denna till föremål för en särskild beskattning, hvilken därtill icke komme att afse den ifrågavarande inkomstens verkliga belopp utan väsentligen erhöille karaktären af en objektbeskattning. Visserligen måste det, såsom jag förut sagt, medgifvas, att inkomst af skogsbruk är svårare att beräkna än kanske hvarje annan inkomst, särskildt därför att det erbjuder så stor svårighet att komma till rätta med afdrag för den köpeskilling, som erlagts för skogen. Men däremot kan det icke med skäl påstås, att inkomst af skogsbruk till begreppet är olikartad emot annan inkomst och af sådan grund bör i beskattningsafseende behandlas på ett särskildt sätt.

Att fasthålla vid den fordran, att inkomstskatten skall vara allmän och således omfatta äfven skogsinkomsten, är angeläget med afseende på denna skatts progressiva natur. Skogsskattekommittén har, ställd inför krafvet på skatteprogression, funnit den utvägen att äfven göra den föreslagna skogsaccisen till staten särskildt för sig progressiv. En progressiv skatt bör dock i strängaste mening vara en personlig skatt, en subjektsskatt. För utrönande af den stegrade skatteförmåga, som genom progressionen kan tagas i anspråk, är det erforderligt att känna den beskattades samlade behållna inkomst. Att lägga progression på en afkastningsskatt, sådan som den skogsaccis, hvilken kommittén föreslagit och som icke skulle taga någon hänsyn till i hvad mån afkastningen lämnade behållen inkomst, måste däremot uppenbarligen ofta leda till obillighet och ojämnhet i beskattningen. Vidare lämnar den af kommittén använda metoden att binda progressionens verkningar vid taxeringsdistriktet anledning till välgrundade anmärkningar. Till skatteprogressionens teknik hör eljes som nämndt att utfinna den samlade totalsiffran, å hvilken progressionen bör tillämpas. Då säkerligen flera skattskyldiga skulle blifva pliktiga att erlägga skogsaccis inom mera än ett taxeringsdistrikt, komme således med kommitténs förslag progressionen icke att blifva tillräckligt effektiv med afseende på dem. Å andra sidan skulle genom den åt vederbörande myndighet lämnade befogenheten att bestämma taxeringsdistriktens storlek det kunna komma att bero på denna myndighets beslut, hvilket läge den skattskyldige komme att intaga på skatteskalen, något som kunde förefalla godtyckligt och i allt fall icke innebure en lämplig anordning.

Emot skogsskattekommitténs förslag att i fråga om fastighetstaxeringen införa ett förändradt system, nämligen sålunda att vid bestämmande af taxeringsvärdet å fast egendom icke skulle i någon mån fästas afseende å den växande skogens värde, så vidt detta öfverstege hvad som för fastigheten kunde erfordras i husbehofsvirke — en tanke, som äfven vann understöd under öfverläggningen i Första Kammaren — resa sig också i beskattningsfrågornas nuvarande läge synnerligen starka invändningar. Särskildt gäller detta beträffande statsbeskattningen. Med afseende på denna är syftmålet, som nämndt, att skapa en allmän och ren inkomstskatt, d. v. s. en skatt, som träffar den skattskyldiges hela inkomst och utgår efter inkomstens verkligen behållna belopp. Man bör således för statsbeskattningens vidkommande åtminstone i regel öfvergifva beskattningen efter taxeringsvärde och i stället äfven med hänsyn till inkomst af fast egendom uttaga skatten efter inkomstens utrönta belopp. Frågan om en reform i denna riktning lärer inom en ej alltför aflägsen framtid hafva kommit i det läge, att den kan bringas under statsmakternas pröfning. Men vid sådant förhållande vore det uppenbarligen olämpligt att nu ifrågasätta genomförandet af nya grunder för beräkning af fast egendoms taxeringsvärde, så vidt beskattningen till staten angår. Hvad åter beträffar kommunalbeskattningen, bör denna enligt min åsikt i långt högre grad än hittills grundas på objektbeskattning och för den fasta egendomen således fortfarande erläggas skatt till kommunen efter taxeringsvärde. Därvid kan det tilläfväntys också befinnas lämpligt att, såsom skogsskattekommittén föreslagit, från taxeringsvärdet utesluta värdet af ståndslogen, så vidt denna öfverstiger fastighetens husbehof, ehuru väl en sådan anordning otvifvelaktigt kunde åtminstone under en längre eller kortare öfvergångstid medföra den olägenheten, att kommunen finge undvara skattebidrag för ståndslogen och öfriga skatteföremål följaktligen blefve i motsvarande mån högre betungade. Men i allt fall synes det mig emellertid vara alldeles påtagligt, att denna fråga bör prövas först i sammanhang med reglerande af hela kommunalbeskattningen och att således för närvarande icke heller med afseende på denna beskattning någon ändring bör göras i fastighetstaxeringen.

Om man lämnar de nuvarande grunderna för skogsbeskattningen orubade, medför detta visserligen, att staten icke under de närmaste åren erhåller väsentligen ökade skattebidrag för skog, men äfven om det naturligtvis är af synnerlig vikt, att sådana åtgärder snarast vidtagas, som kunna tillförsäkra staten tillbörliga skatteintäkter af den inkomst, som uppstår genom skogsbruk, så kan detta dock ej anses vara till den grad

angeläget, att icke det nuvarande tillståndet kan få fortfara under den tid, som må komma att förflyta, intill dess frågan om reformerande af hela den direkta statsbeskattningen kan blifva pröfvad.

Annorlunda ställer sig däremot saken med afseende på den kommunala beskattningen. Det är också hufvudsakligen i fråga därom som missnöjet med den nuvarande ordningen framträd, liksom det endast är denna beskattning, som åsyftas i den Riksdagens skrifvelse, hvilken närmast ligger till grund för de senast vidtagna åtgärderna i ämnet. Såsom jag redan förut nämnt, anhöll Riksdagen däri endast om framläggande af förslag till sådan ändring af nu gällande skattelagstiftning, att inkomst genom beskattning af skogsafverkning måtte i större utsträckning, än för närvarande ägde rum, tillgodokomma de särskilda kommuner, inom hvilka skogsafverkning bedrefves.

Verkningarna af att en viss skattekölla lämnar för ringa skatteutbyte blifva uppenbarligen helt olika för staten och för kommunen. Utskylderna till kommunerna hafva karaktären af en repartitionsskatt. Sedan kommunens skattebehof faststälts, fördelas de erforderliga medlen till utgörande af de skattskyldiga enligt fastställd grund. I samma mån som en viss näringsgren blir för lågt beskattad, ökas därför skattebördan för de öfriga skattskyldiga. Med afseende på statsskatten betyder däremot den för låga beskattningen af vissa skattskyldiga i stort sedt allenast en minskad inkomst för staten. Det är gifvet, att sålunda uteblifna skattebidrag kunna medföra en öfverflyttning på andra skattskyldiga af skattebördan, om nämligen hvad som ej i denna väg influtit måste ersättas med skattemedel, men praktiskt taget torde en sådan inverkan i allmänhet ej kunna påvisas och i alla händelser blifva kännbar i ojämförligt ringare grad än förhållandet i liknande fall är med kommunalskatten.

Då nu under det nuvarande taxeringssystemet afkastningen af skogsbruk i icke ringa mån undgått beskattning och därigenom i de kommuner, som hafva skog i mera afsevärd omfattning, åstadkommits en förryckning af de kommunala skattebördorna, måste behofvet af en ändring på det kommunala beskattningsområdet, i syfte att tillföra dylika kommuner ökade skattebidrag af skogsafkastningen, anses vara af trängande art. Enligt min mening bör därför, såsom jag förut angifvit, någon åtgärd i nämnda syfte vidtagas utan afvaktan på lösningen af statsbeskattningsfrågan eller kommunalskattefrågan i öfrigt.

Jag finner mig böra i detta sammanhang omnämna några af de förslag, som framkommit till lösande af skogsskattefrågan på annat sätt än

genom införande af accisbeskattning. Sålunda har för vinnande af rättelse i förevarande afseende bland annat af kammarrätten i dess yttrande öfver 1894 års kommittéförslag ifrågasatts, att, utan annan rubbning af gällande taxeringsföreskrifter, stadgandena om beskattningsort vid bevillningstaxeringen för inkomst skulle ändras sålunda, att af den beskattningsbara inkomsten af trävarurörelsen en viss lagstadgad andel blefve upptagen till beskattning inom den eller de kommuner, där de i rörelsen förädlade skogsprodukterna hämtats. Äfven detta förslag hade förespråkare under öfverläggningen i Första Kammaren. Jag erinrar emellertid ånyo, att innebörden af en sådan metod, hvilken därjämte alltid skulle verka väl godtyckligt, blefve allenast, att en del af vinsten utaf förädlings- och handelsrörelsen toges ifrån de kommuner, där dessa grenar af trävarurörelsen bedrifvits, något som ju icke vore rättvist. Vid ordnande af kommunalbeskattningen måste man ovillkorligen fasthålla, att den kommun, där en rörelse i afsevärd omfattning utöfvats, skall vara den, som får skattlägga rörelsen.

Ett annat förslag, som också vunnit understöd, innehåller, att vinsten å en trävarurörelse i dess helhet skulle ur taxeringssynpunkt uppdelas i en skogsvinst och en förädlingsvinst, af hvilka den förra skulle tagas till beskattning i den eller de kommuner, där råvaran hämtats, och den senare där förädlingen skett. Det är emellertid uppenbart, att om en sådan anordning, hvilken i allt fall skulle möta stora tekniska svårigheter, infördes på det bestående systemets grund, den ej heller skulle innebära annat än att en del af hvad som verkligen vore förädlings- och handelsvinst, till skada för de kommuner, där förädlingen och handeln bedrifvits, gjordes till skogsvinst.

Mot båda dessa metoder kan för öfrigt anmärkas, att de svårigen kunde tillämpas på sådan trävarurörelse, som förädlade köptimmer.

Bland de framställda förslagen till reglerande af skogsbeskattningen anser jag mig vidare böra med några ord beröra det, som åsyftar framtvingandet af höjda taxeringsvärden, antingen inom det nuvarande systemet eller ock genom föreskrifter om särskild taxering af afrösningsjord och därå växande skog. Härmed skulle således äfven för statens del en skärpt beskattning genomföras. Enligt hithörande förslag skulle, hvad skogen beträffar, i en fastighets taxeringsvärde inräknas såväl skogsmarken som ståndskogen till sitt fulla värde. Under skogens uppväxttid skulle följaktligen fastighetens ägare årligen få erlägga skatt för den uppväxande skogens hela värde. Utom det att emellertid en sådan effektiv taxering skulle vara mycket svår att få till stånd med vår nuvarande taxeringsapparat, är

jag böjd för att ansluta mig till den meningen, att en beskattning, som under skogens uppväxttid uttoge skatt för tillväxtens fulla värde, knappast heller vore ens ur kommunalbeskattningens synpunkt önskvärd. Att erlägga en dylik skatt under den långa följd af år, då skogen ej lämnade någon eller åtminstone icke afsevärd afkastning, skulle i de flesta fall, där till fastigheten hörde mera betydande skogsområden, innebära en större tunga för fastighetsägaren än han förmådde bära. Han skulle därigenom äfven ofta nog föranledas att påskynda skogens afverkning, hvilket naturligtvis icke vore lämpligt ur vare sig beskattnings- eller skogsvårdssynpunkt.

Under öfverläggningarna i Riksdagens kamrar uttalades från flera håll, att skogsfastigheter redan nu mångenstädes voro taxerade till sitt fulla värde och att det eljes borde tillses, att det fulla värdet blefve vid taxeringen upptaget. Hvad beträffar det förra påståendet, till hvilket jag strax skall återkomma, vågar jag, om med fulla värdet skall afses saluvärdet, säga, att endast i undantagsfall skogstillgångens hela saluvärde inbegripits i taxeringen. Vidkommande åter den meningen, att tillsyn borde hållas öfver att det fulla värdet lades till grund för taxeringen, utgår denna mening från att syftet med bevillningsförordningens tämligen obestämda föreskrifter i detta afseende verkligen vore, att taxeringsvärdet skulle omfatta äfven den växande skogens saluvärde. Härmed må vara huru som helst, ett faktum är det dock, att bevillningsförordningen icke tillämpats på detta sätt, utan sålunda, att vid taxeringsvärdes åsättande väl tagits en måttfull hänsyn till skogstillgången men icke inräknats dess hela värde. Och då det frågas, om man bör bygga en ny skattelag på den grunden, att gällande bevillningsförordning icke tillämpas, så må jag åberopa det svar, som på den frågan i Första Kammaren blef gifvet, nämligen att man kan bygga en ny lag på att gällande bevillningsförordning genom praxis fått en viss tillämpning.

I fråga om taxeringsvärdets förhållande till det verkliga värdet af fast egendom med skogstillgång har på skogsskattekommitténs föranstaltande under åren 1906 och 1907 verkställts en utredning om förfaringsättet inom rikets olika län vid taxering af skog, och har genom denna utredning, hvilken finnes intagen i kommitténs betänkande, hvartill jag därför anhåller att få hänvisa, vunnits ytterligare bekräftelse på, i hvilken otillräcklig grad skogsafkastningen med det nuvarande skatteförfarandet varder underkastad beskattning till stat och kommun. Detta gäller i större eller mindre mån öfver hela linjen men framträder naturligtvis i synnerhet i

de fall, där afverkningsrätt till skogen är för någon längre tid upplåten till annan.

Jag anhåller jämväl att få ånyo åberopa de i en mångfald till Kungl. Maj:t förda besvärsmål angående taxering vunna upplysningar, utvisande att fastighetstaxeringen, hvad skog beträffar, understiger det verkliga värdet. Detta har framgått till exempel af mål angående taxering af inkomst genom så kallade realisationsvinster, uppkomna genom inköp och exploatering af skogsfastigheter, samt företrädesvis i mål rörande taxering af inkomst af sågverksrörelse. Vid sistnämnda slags taxering äger rörelseidkaren af-räkna värdet å rot af det i rörelsen förädlade virke, som han hämtat från egna jordbruksfastigheter och som således skall anses vara i hans hand beskattadt genom fastighetsbevillningen. Man finner då, att exempelvis ett trävarubolag, som ägde jordbruksfastigheter till sammanlagdt värde af 5,144,800 kronor, hvaraf efter sex procent 308,688 kronor måste anses utgöra den beskattningsbara årsafkastningen, emellertid för stubbören eller skogsvärde af afverkadt virke ansågs berättigadt att för ett år afdraga ej mindre än 575,976 kronor 60 öre. I ett annat fall motsvarade sex procent af taxeringsvärdet å jordbruksfastigheterna ett belopp af 297,744 kronor, men afdraget för stubbören upptogs till 435,049 kronor 21 öre. I ett tredje mål utgjorde skogsvärdet å det afverkade virket 72,345 kronor 57 öre, under det att jordbruksfastigheternas afkastning efter sex procent af taxeringsvärdet uppgick till allenast 52,410 kronor. Med afseende på dessa fall, som hafva många motstycken, är därjämte att ihågkomma, att fastigheterna uppenbarligen utom skogsafkastningen äfven lämnat inkomst af jordbruksskötseln och att denna inkomst jämväl ansetts vara beskattad genom den skatt, som utgått efter beräkning af sex procent afkastning. Tillika anser jag mig böra nämna, att särskildt de tre angifna målen angå trävarubolag, som anses sköta sina skogar rationellt, hvadan icke den invändningen kan göras, att här förelegat en tillfälligtvis stor afverknings.

Jag ber att ytterligare få ur besvärshandlingar omtala ett par exempel på huru låg fastighetstaxeringen kan vara i förhållande till skogsafkastningen. Ett trävarubolag, som ägde jordbruksfastigheter till taxeringsvärde af 572,200 kronor, skulle således anses af dem äga en afkastning af 34,332 kronor. I räkenskapen redovisades särskildt inkomst af jordbruksskötsel till belopp af 8,532 kronor, hvadan beskattningen i öfrigt motsvarade en afkastning af 25,800 kronor. Bolagets årsafverkning hade emellertid ett skogsvärde af ej mindre än 94,452 kronor 30 öre. Och följande

år, då inkomsten af egentlig jordbruksrörelse utgjort 8,734 kronor, i följd hvaraf skogsafkastningen kunde anses för beskattning motsvara endast 25,600 kronor, hade bolaget afverkat virke, i skogsvärde uppgående till 103,985 kronor 87 öre.

Missproportionen mellan taxeringsvärdet och det faktiska värdet är gifvetvis ingalunda alltid så stor som i de angifna exemplen, men det har å andra sidan också förekommit talrika fall, där den varit ännu större. Under senare tider hafva taxeringsmyndigheterna lagt i dagen ett tydligt sträfvande att vid fastighetstaxeringen mera än förut beakta den växande skogens värde. Taxeringsvärdena hafva därför så småningom stigit, men därvid är att ihågkomma, att ökningen till stor del berott äfven af den allmänna värdestegring, som den fasta egendomen i öfrigt undergått. Sålunda skedde vid den allmänna fastighetstaxeringen år 1903 å många orter ganska betydande förhöjningar i taxeringsvärdena, och denna stegring har fortgått äfven vid den allmänna fastighetstaxering, som verkställdes nästlidna år. Med afseende härpå kan jag icke underlåta att erinra om en episod från öfverläggningarna i Riksdagen. En ledamot af Första Kammaren hade framhållit, att i en socken inom Jämtlands län jordbruksfastigheternas taxeringsvärden genom taxeringsnämndens beslut år 1908 höjts med omkring 100 procent. Denna fråga upptogs sedermera inom Andra Kammaren af en ledamot, som påpekade, att t. ex. en fastighets taxeringsvärde visserligen höjts från 45,000 kronor till 90,000 kronor, men också tillade, att försäljningsvärdet utan tvifvel dock vore minst två gånger sistnämnda belopp.

Angående resultatet af den under år 1908 verkställda taxeringen af sådana jordbruksfastigheter på landsbygden, för hvilka bevillning erlägges, har jag låtit från vederbörande länsstyrelser införskaffa upplysningar. I fråga om taxeringsvärdena år 1908, jämförda med värdena under nästföregående år 1907 samt under de första åren i de två senaste allmänna fastighetstaxeringsperioderna 1903 och 1898, har uppgjorts följande sammanställning, hvilken jämväl utvisar den procentiska förhöjning, som år 1908 skett af de år 1907 gällande taxeringsvärdena:

	År 1898	År 1903	År 1907	År 1908	Ökning från 1907 till 1908
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	%
Stockholms län	96,0	103,4	104,1	130,0	25
Uppsala »	69,1	71,3	73,1	76,8	5,06
Södermanlands »	95,4	99,5	97,5	106,2	8,92
Östergötlands »	155,0	164,9	165,4	182,6	10,40
Jönköpings »	88,3	92,8	93,2	113,8	21,57
Kronobergs »	66,0	74,0	75,1	88,2	17,31
Kalmar »	113,6	120,6	120,5	134,6	11,70
Gottlands »	32,1	33,8	33,8	35,5	5,03
Blekinge »	49,4	51,1	51,2	56,1	9,57
Kristianstads »	137,3	146,9	146,7	169,9	15,88
Malmöhus »	291,9	296,2	296,7	333,4	12,37
Hallands »	69,0	79,4	78,8	92,5	17,39
Göteborgs och Bohus län	76,7	84,7	80,9	87,4	8,03
Älfsborgs län	101,8	109,2	109,2	123,8	13,37
Skaraborgs »	145,1	148,1	149,3	160,5	7,50
Värmlands »	119,3	141,3	141,4	181,0	28,01
Örebro »	106,9	112,2	112,9	124,9	10,82
Västmanlands »	79,8	84,1	84,6	91,3	7,92
Kopparbergs »	108,8	144,8	145,4	166,9	14,79
Gäflleborgs »	84,4	103,8	104,9	136,3	29,93
Västernorrlands »	83,7	101,0	101,2	140,2	38,54
Jämtlands »	37,6	61,8	61,9	78,0	26,01
Västerbottens »	55,9	71,3	71,4	88,6	24,09
Norrbottens »	46,9	56,2	56,5	66,5	17,70
Summa	2,310,0	2,552,4	2,555,7	2,964,5	16

Oafsedt den förhöjning af taxeringsvärdena, som berott på den allmänna värdestegringen af fast egendom, finner man, att särskildt i de norrländska länen skett en ökning af värdena, hvilken visserligen måste i sin mån hänföras till att skogstillgången blifvit mera än förut beaktad vid taxeringen. På grund af vunna upplysningar och med kännedom om den missproportion, som förut i allmänhet rådt emellan taxeringsvärdet och det verkliga värdet å skogsfastigheter, är man emellertid berättigad till den

slutsatsen, att taxeringen fortfarande väsentligen understiger det verkliga värdet och att det således finnes en bred marginal för en tilläggsbeskattning. Hvad jag nyss nämnde från öfverläggningarna i Riksdagen kastar också ett bjärt ljus öfver detta förhållande.

Jag förutsätter därför, att äfven framdeles, så länge nu gällande beskattningsgrundsatser få kvarstå orubbade, fastighetstaxering faktiskt kommer att verkställas sålunda, att vid taxeringsvärdets bestämmande hänsyn väl tages till fastighetens skogstillgång men att i taxeringen icke inbegripes ståndskogens fulla värde. Det gäller således nu att för kommunens vidkommande söka suppleras skogsbeskattningen med en skatteform, som tillsammans med den skatt, som uttages på grund af fastighetstaxeringen, innebär en skälig beskattning af skogsbruket. Det är då uppenbarligen angeläget att vid sökandet af den nya skattetypen gå i en riktning, i hvilken man kan tänka sig att kommunalbeskattningen framdeles må komma att anordnas, så att den nya skattetypen kunde utan större ändringar inpassas i det beskattningssystem, som för öfrigt komme att blifva gällande. Jag är gifvetvis icke beredd att nu framlägga något färdigt program i sistnämnda hänseende. Emellertid synes det mig kunna antagas, att vid en omdaning af det kommunala skatteväsendet stor hänsyn bör, såsom på de flesta ställen i utlandet är förhållandet, tagas till det olika intresse i de kommunala institutionerna och anordningarna, som de skilda samhällsmedlemmarna kunna hysa, och till de olika fördelar, som de af dessa anordningar kunna hämta, samt att den kommunala beskattningen således bör mera än för närvarande erhålla karaktären af en objektbeskattning. Att emellertid skattebehofven för alla sådana delar af kommunens verksamhet, där ej någon egentlig åtskillnad i intressen emellan dess medlemmar kan anses föreligga, fortfarande som hittills bör fördelas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med nu gällande grunder för den kommunala skattskyldigheten och att således under alla förhållanden jämväl en kommunal inkomstskatt skall komma att utgå, läser få anses själfklart. En reform af det kommunala skatteväsendet får sålunda till en af sina förnämsta uppgifter att anordna skattskyldigheten så, att de i bevillningsförordningen angifna skatteköllorna mindre än hittills behöfva tagas i anspråk för kommunens räkning. Jag har redan nämnt, att en fastighetsbeskattning i bevillningsförordningens anda, om ock i behöflig mån reviderad, fortfarande torde vara på sin plats för kommunens vidkommande. I ett skattesystem af antydd art synes därjämte skogshandteringen böra tillförbindas att vid

den tid, då skogen afverkas och afkastningen af skogsbruket sålunda flyter till ytan, till kommunen utgifva skatt för skogens afkastning.

I denna riktning anser jag därför, att äfven det nu uppställda problemet bör kunna lösas. Jag håller således före, att den, hvad skogen beträffar, låga fastighetstaxeringen lämpligen kan kompletteras med en kommunal utskyld, en accis, som pålægges vid den tid, då skogen skiljes från marken och följaktligen genom sin förvandling till penningar bereder den skattskyldige lättadt tillfälle till utskyldens erläggande. I ett blifvande från grunden reformerat kommunalt skattesystem kunna tilläfväntas för accisbeskattningen uppställas grunder, ägnade att framkalla en något så när adekvat beskattning. I frågans nuvarande skede måste man uppenbarligen nöja sig med en summarisk skattepåföring, å hvilken bör tillämpas en så mycket lindrigare skattesats, så att den sammanlagda beskattningen till kommunen icke kommer att öfverstiga en skälig andel af skogsafkastningen och så att skatten icke med fog kan sägas vara obillig.

Häri genom skulle också anmärkningen, att skogsaccisen innefattade en dubbelbeskattning, sakna all verklig giltighet. Det starkaste motståndet emot det vid 1908 års Riksdag framlagda förslaget till lag om skogsaccis härrörde från uppfattningen, att därigenom skapades en dubbelbeskattning af skogsafkastningen. Med den nuvarande fastighetsbeskattningen har visserligen teoretiskt åsyftats att träffa hela afkastningen af den fasta egendomen, och härutinnan kan formellt sedt sökas något stöd för nämnda uppfattning. Men i verkligheten föreligger ju icke någon dubbelbeskattning endast därför att en förutvarande skatt, som befunnits för låg, kompletteras med en tilläggsskatt. Att på två olika vägar söka träffa ett visst skatteföremål, är icke något inom beskattningsväsendet ovanligt, och äfven inom vårt skattesystem är en sådan anordning vidtagen på flera håll, liksom ett dylikt förfaringsätt måste komma till användning vid den fortsatta reformeringen däraf. Icke ens om det vore fråga om att för statens räkning pålägga en skogsaccis af den föreslagna beskaffenheten, vore det därför befogadt att tala om dubbelbeskattning, så länge hvad som för den fasta egendomen sammanlagdt uttoges ej öfverstege hvad som vid jämförelse med andra skatteföremål borde falla på fastighetsafkastningen. Nu ställer sig saken därjämte på ett helt annat sätt, då det gäller allenast att införa en skogsaccis för kommunens räkning. Härvid är främst att ihågkomma, att kommunalutskylderna äro repartitionsskatter, hvilket innebär, att först fastställles kommunens behof af bidrag från dess skattskyldiga medlemmar och därefter fördelas det sålunda fastställda beloppet till utgörande af de

skattskyldiga. Om således kommunen får tillgång till skogsaccismedel, förminskas i samma grad den summa, som skall utdebiteras på de enligt eljes gällande grunder skattskyldiga, och den fastighetsägare, som får erlægga skogsaccis, kommer följaktligen i åtnjutande af minskning i de allmänna kommunalutskylderna. Men härtill kommer, att man i detta sammanhang icke i allmänhet rimligen kan tala om att någon drabbas af för hög kommunalbeskattning, då kommunalutskylderna i olika kommuner utgå med så olika belopp. Medan utskylderna i en kommun utgöra 30 öre eller mindre för fyrk, uppgå de i en annan kommun till 2 kronor eller mera för fyrk. Om nu i förstnämnda kommun en fastighetsägare, som afverkar skog, får betala skogsaccis, blir i allt fall hans sammanlagda kommunalbeskattning relativt mycket lindrigare än den kommunala skattebörda, som påhvilat en skattskyldig i sistnämnda kommun. Därest åter i sistnämnda kommun finnes skogstillgång och skogsaccis därför kommer att utgå, åstadkommes en i synnerhet därstädes välbehöflig utjämning af skattetungan, därigenom att skogsafkastningen får lämna ett större bidrag till de kommunala behoven än hittills varit fallet.

Jag har alltså funnit mig kunna i hufvudsak biträda det af reservanten inom skogsskattekommittén framställda förslaget, dock att enligt min mening och i öfverensstämmelse med den uppfattning, som uttalats i flera länsstyrelser utlåtanden, accisbeskattningen icke bör inskränkas till det virke, som utföres från kommunen, utan omfatta äfven virke, som användes eller förädlas inom den kommun, där skogen är belägen. Gifvetvis bör för närvarande accisen åsyfta allenast sådan skogshandtering, som idkas i någon större skala. För husbehovsvirke anser jag därför, att någon accis icke bör utgå, likasom ej heller denna beskattning bör drabba de mindre skogsägarna och således ej träffa den, som till afsalu afverkat allenast virke till obetydligt värde.

Efter dessa allmänna grunder anmodade jag de sakkunnige, som enligt *Kungl. Maj:ts* den 21 juni 1907 mig gifna bemyndigande af mig tillkallats för att inom finansdepartementet biträda med beredningen af frågor rörande lagstiftningen om den direkta beskattningen, att uppgöra förslag till författning i ämnet. De sakkunnige inkommo den 12 december 1907 med förslag till lag om skogsaccis och till vissa därmed sammanhängande ändringar i kommunalförordningarna. Förslaget remitterades till kammarrätten, som den 17 januari 1908 däröfver afgaf underdånigt utlåtande. Det på grundvalen af den sålunda verkställda utredningen utarbetade, genom nådig proposition för Riksdagen framlagda förslaget blef emellertid, såsom jag

redan erinrat, af Riksdagens Första Kammare afslaget och var följaktligen fallet.

Frågan har därefter underkastats ytterligare granskning, därvid några smärre ändringar ansetts böra vidtagas i förslaget med anledning af hvad inom Riksdagen förekommit. För dessa ändringar, så vidt de kunna påkälla särskildt yttrande, anhåller jag att få redogöra i sammanhang med den framställning jag nu ber att få, med hufvudsakligt upprepande af hvad jag förut anfört, lämna angående de viktigaste bestämmelserna i förslaget.

Enligt hvad jag nyss angaf, afser förslaget att beskatta det virke, som *afverkas* inom kommunen. Att, såsom reservanten inom skogsskattekommittén ifrågasatt, accisbelägga endast det virke, som utfördes från kommunen, skulle innebära, att från skatt befriades allt det virke, som på ett eller annat sätt tillgodogjordes inom kommunen. Detta skulle ställa sig något olika i olika fall. Att från accisplikten utesluta virke, som t. ex. försäljes till sågverk inom kommunen eller såsom brännved till inom kommunen belägna glasbruk och dylika inrättningar eller såsom pappersmasseved till där befintliga cellulosafabriker, finner jag för min del alldeles opåkalladt. I fråga om sådant virke, som af *afverkaren* själf förädlas inom kommunen, skulle väl kunna göras gällande, att kommunen i allt fall får skatt af hans förädlingsverksamhet. Emellertid lär äfven dylikt virke böra accisbeskattas, enär kommunens rätt till skatt för virket icke bör göras beroende af huru förädlingsindustrin utfallit.

*Accisens
föremål.*

Beträffande det grundläggande spørsmålet om hvem skatteplikten åligger, utgår förslaget från att accisskyldighet inträder, då *afverkningen* sker, och att *accisen* följaktligen skall erläggas af *afverkaren* samt beräknas efter det *afverkade* verkets taxerade *skogsvärde*, d. v. s. värde å rot. I detta hänseende har, såsom jag redan nämnt, skogsskattekommittén föreslagit, att accisplikten skulle i regel åläggas fastighetens ägare, i sammanhang hvarmed kommitténs förslag innebär, att accisplikten skulle göras gällande, då *afverkningsrätt* upplättes, och *accisen* i sådant fall beräknas efter den betingade köpeskillingen. Om fastighetens ägare själf verkställde *afverkningen*, skulle äfven enligt kommitténs förslag *skattskyldigheten* inträda, då *afverkningen* sker, likasom detta jämväl skulle äga rum i det fall, då enligt samma förslag icke fastighetens ägare vore den *accispliktige*, nämligen i fråga om *afverkning* på grund af upplåtelse före den dag, då lagen trädte

Skattskyldigheten.

i kraft. I dessa båda fall skulle accisen utgå, om virket sålts att i oförädlat skick levereras i afverkningsorten, efter köpeskillingen med afdrag för afverknings- och transportkostnader, men eljes efter virkets taxerade värde å rot.

På grund af sin utgångspunkt, att accisen skall erläggas af fastighetsägaren, har kommittén således gjort såväl tiden för skattepliktens inträde som ock skattens belopp beroende af den form, under hvilken fastighetsägaren skilt skogen från sig. Om man nämligen med afseende på afverkning, som äger rum på grund af upplåten afverkningsrätt, vill göra fastighetens ägare till den skattskyldige, är det uppenbart, att skattskyldigheten icke kan uppskjutas i afbidan på den faktiska afverkningen, hvilkens verkställande beror af annan person, och att det äfven vore obilligt, om skatten skulle beräknas icke efter den afkastning, ägaren erhållit, utan efter den afkastning, som tillflutit en annan. Med nämnda utgångspunkt måste man otvifvelaktigt uttaga skatten, då afverkningsrätten upplåtes, och beräkna dess belopp i förhållande till den godtgörelse, som för afverkningsrätten blifvit erlagd.

Emot en sådan beskattningsmetod kunna emellertid särskildt ur tillämpningssynpunkt framställas tungt vägande anmärkningar. Också har ingen annan punkt varit föremål för så stor meningsskiljaktighet inom kommittén som denna, i det att ej mindre än halva antalet af kommitténs ledamöter omfattat en annan åsikt och velat undantagslöst lägga accisplikten på afverkaren. Sålunda skulle det med kommitténs metod understundom möta svårighet att kontrollera, att allt afverkad virke blefve accisbeskattadt. Om man tänker sig, att å en skogstrakt, där afverkning ägde rum på grund af tidigare gjord och således redan beskattad upplåtelse af vissa utstämplade träd, fastighetens ägare samtidigt äfven verkställde afverkning, som således skulle nu beskattas, så vore det förvisso icke lätt att kontrollera, att sistnämnda virke blefve underkastadt accis. Om innehafvaren af en före lagens ikraftträdande upplåten afverkningsrätt tillika hade en yngre afverkningsrätt till samma skogstrakt och samtidigt afverkade på grund af båda, skulle det ej heller blifva en lätt uppgift vare sig för honom eller taxeringsmyndigheten att åtskilja hvad som redan vore accisbeskattadt och det virke, för hvilket accis skulle utgöras. Många andra dylika komplikationer skulle gifvetvis också uppkomma.

Ej heller synes köpeskillingen för upplåten afverkningsrätt eller försåldt oförädlat virke innefatta en tillförlitlig objektiv grund för accisens beräkning. Det är så många omständigheter, som kunna inverka på

köpeskillingens bestämmande i den ena eller den andra riktningen, att köpeskillingen icke under alla förhållanden kan sägas utmärka skogens verkliga värde. Därjämte skulle ett godtagande af köpeskillingen såsom norm för beskattningen kunna för mindre samvetsgranna personer medföra en lockelse att genom biaftal e. d. söka nedbringa skatten. I fall upplåtelsen skett genom gåfva eller byte, skulle det vidare möta stor svårighet att fastställa det värde, efter hvilket accisen skulle beräknas. Härtill kommer, att skogens tillväxt under den tid, som förflöte mellan upplåtelsen och afverkningen, hvilken tillväxt äfven med nu gällande begränsning i fråga om tiden för afverkningsrätts bestånd naturligen icke skulle sakna betydelse, blefve alldeles obeskattad i skogsaccisens form och således i regel åtminstone icke komme skogskommunen till godo.

Mot kommitténs förslag har äfven invändts, att det skulle kunna föranleda en fastighetsägare att för att undgå accisen försälja jämväl själfva skogsmarken samt att virket, i den mån detsamma därefter användes till husbehof, härigenom också skulle blifva obeskattadt.

För sin ståndpunkt har kommittén åberopat, att skogsaccisen vore afsedd att såsom form för beskattning af skog träda i stället för fastighetsbevollningen, samt att det därför vore riktigt, att om en hemmansägare befriades från den del af fastighetsbevollningen, som belöpte på skogen, han träffades af skogsaccisen, då han realiserade sin skog. Vid bedömande häraf bör visserligen ihågkommas, att kommittén åsyftat att från fastighetsbevollningen undandraga den växande skogens värde, men det anförda skälet torde väl kunna med nästan lika stort fog tillämpas på det fall att, såsom nu är i fråga, accisen icke skulle vara den enda formen för skogsbeskattningen utan allenast en supplementär skatt bredvid fastighetsbevollningen, och jag anser mig därför böra äfven beröra detta skäl. Därvid torde kunna fastslås, att om man vill införa en ny beskattning, särskildt om den iklädes accisens form, den nya skatten icke nödvändigtvis behöfver utbildas i öfverensstämmelse med den förutvarande beskattningen. Tvärtom måste det vara lämpligast att för den nya skatten gifva regler, som bäst passa för densamma, oberoende af huru annan beskattning är anordnad. I allt fall är det uppenbart, att om man lägger accisen på afverkaren, skogsägaren därför icke undgår att få vidkännas skatten eller åtminstone någon del däraf. Ty skyldigheten för afverkaren att erlægga accis vid afverkningen kommer naturligtvis att inverka på köpeskillingen för afverkningsrätten.

Vidare har skogsskattekommittén anført, att accisen i regel med långt större säkerhet skulle kunna utfås af skogsägaren än af afverkaren. Ifall accisen lades på skogsägaren, funnes därjämte i själfva skogsmarken en naturlig realsäkerhet för betalningen af den skatt, som hvilade på skogen. Afverkaren vore däremot ofta nog en person, som endast tillfälligtvis drefve rörelse inom kommunen och som kunde hafva lämnat orten vid den tid, då accisen skulle erläggas. Om afverkningen för honom gått med förlust, vore fara värdt, att han skulle visa sig alldeles sakna medel till accisens gäldande.

Det kan naturligtvis icke bestridas, att hvad sålunda anförts har sitt stora berättigande. Det är gifvet, att med afseende på alla skatters restantier skola uppkomma, när skatten icke omedelbart uttages. Men å andra sidan kan det väl ej med skäl göras gällande, att betalningsförmågan hos de personer, som syssla med skogsafverkning — en näring som oftast lämnat sina utöfvare synnerligen god vinst — skulle i allmänhet vara så ringa, att skatterestantierna i hithörande fall må antagas komma att öfverstiga det vanliga måttet. Äfven om skatten lades på skogsägaren, skulle den för öfrigt säkerligen i åtskilliga fall ej komma att utgå, om han afyttrat fastigheten, då skatten skulle betalas, likasom den återopade realsäkerheten i skogsmarken nog med afseende på andra fordringars förmånsrätt understundom skulle visa sig illusorisk.

Vid öfvervägande af denna fråga har jag därför kommit till det slutet, att accisplikten bör åläggas afverkaren. Härigenom vinnes enhetlighet vid skattepåföringen, i det att denna under alla förhållanden skall äga rum, då afverkningen sker. Vidare kan i sådant fall samma beräkning af virkets värde konsekvent läggas till grund för bestämmandet af skattebeloppet. Det torde vara uppenbart, att detta skall leda till reda och enkelhet vid taxeringen samt jämnhet i beskattningen. I sitt yttrande har kammarrätten ej gjort någon erinran emot denna grundsats, hvilken äfven accepterades af lagutskottet vid 1908 års Riksdag och ej heller i öfrigt inom Riksdagen mötte något egentligt motstånd.

Förslaget innehåller därför, att skogsaccis skall erläggas af afverkaren och att med afverkare förstås den som, då virket fälles, äger förfoga öfver virket, denne må vara fastighetens ägare eller innehafvare af afverkningsrätt. Med afseende å det vanliga förhållandet, att vid upplåtelse af afverkningsrätt fastighetsägaren förbehåller sig uppkommande affallsvirke, och då äfven sådant virke, i den mån det ej användes till husbehof, bör vara underkastadt accis, föreskrifves vidare, att om annan än afverkaren äger

rätt till affallsvirket, denne andre skall anses såsom afverkare i fråga om sådant virke.

Virkets fällande eller skiljande från roten konstituerar således skatt-*Skattskyldig-* skyldighet. Genom fällandet blir afverkaren skattskyldig för virket. Praktiska *hetens in-* skäl tala emellertid för att skattskyldigheten icke göres gällande, förrän *trädande.* med virket efter fällandet vidtagits ytterligare åtgärd. För att kunna beräkna virkets värde erfordras nämligen kännedom om virkeskvantiteten. Sådan kännedom vinnes i regel, hvad beträffar de viktigare virkesslagen, vid den s. k. intumningen. Om afverkaren före intumningen säljer eller annorledes afhänder sig virket, bör, när detta skett, skattskyldigheten göras gällande. Eljes bör skattskyldigheten inträda, när virket intummats. För att beteckna denna tidpunkt med ett uttryck, som kan omfatta alla virkeslag, har från skogsskattekommittén i förslaget intagits den bestämmelsen, att virket skall med afseende på taxering anses afverkad först då det blifvit så tillredt och upplagdt, att dess mängd kan bestämmas. Om detta uttryck har kammarrätten anmärkt, att detsamma syntes icke äga nödig klarhet och därför kunna gifva anledning till svårigheter vid tillämpningen. Jag åberopar emellertid den omständigheten, att uttrycket valts af skogsskattekommittén, som inneslöt flera i förevarande afseende praktiskt förfarna män, hvadan detsamma ur tillämpningssynpunkt näppeligen kan förväntas möta svårigheter. Med uttrycket måste åsyftas intumningen, där sådan äger rum, och den första intumningen, om virket intummas mera än en gång. För virke, som ej intummas, såsom t. ex. brännved, inträffar tidpunkten, då virket hopsamlats och apterats till den storlek, hvori det förekommer till försäljning eller annan användning. Sammanställt för öfrigt med föreskriften att afverkare, som säljer eller eljes afhänder sig virket, skall lämna deklaration om virkeskvantiteten, hvilken föreskrift måste tvinga säljaren att utröna denna kvantitet, kommer ifrågavarande uttryck därför säkerligen ej att föranleda villrådighet.

Hvad angår virke, som användes till kolning, har för detsamma en särskild bestämmelse i förevarande afseende ansetts erforderlig. Skattskyldigheten för sådant virke bör inträda först då det blifvit rest eller lagdt till kolning. Skulle afverkaren därförinnan sälja eller annorledes afhända sig virket eller skulle virket forslas från den skog, där det fällt, för att anorstädes kolas, bör dock, i öfverensstämmelse med hvad jag nyss anförde, skatteplikten göras gällande, när virket afyttrades eller bortforslades.

*Frihet från
accis. Hus-
behovsvirke
o. d.*

Med afseende på accisens allmänna läggning måste virke, som användes för *husbehov* på den egendom, där virket fällt, undantagas från beskattningen. Förslaget upptager därför den af skogsskattekommittén, ehuru från en annan synpunkt, förordade föreskriften, att å en fastighet afverkad virke, som användes för egendomens behof af byggnads-, slöjd- eller stängselvirke samt bränsle, ej skall beskattas. Det måste därvid anses lämpligt, att äfven virke, som tages från en egendoms skog och användes till husbehovsvirke å en därmed sambrukad fastighet, fritages från accis.

Beträffande omfattningen i detta sammanhang af begreppet bränsle, måste karaktären af husbehovsvirke fasthållas. Sålunda blifva ved och kol, som användas för en jordbruksfastighets behof, visserligen fria från accis, under det att däremot ved och kol, som komma till användning i bruksdrift eller annan likartad rörelse, som drifves å en jordbruksfastighet, icke få undantagas från accis. I anledning af en inom kammarrätten gjord erinran finner jag mig böra betona, att virke, som utlämnas till bränsle åt den i dylik rörelse anställda personalen, icke kan hänföras till husbehovsvirke.

Vidare bör gifvetvis accis ej utgå för sådant virke, som användes för fullgörande af egendomen enligt lag eller eljes åliggande byggnads- eller underhållsskyldighet.

Slutligen innehåller förslaget, att virke, som från statens och vissa andra skogar af allmän natur afgiftsfritt för särskilda ändamål utlämnas, skall frikallas från beskattningen. De ändamål, för hvilka sådant utlämnande plägar ifrågakomma, såsom att virke understundom kostnadsfritt tillhandahålles från statens skogar till byggande af vägar och flottleder, synes göra accisfrihet i dylika jämförelsevis sällsynta fall påkallad. I denna fråga har kammarrätten anført, att accisfrihet jämväl bör äga rum beträffande virke, som från allmänningskog afgiftsfritt utlämnas till delägare i allmanningen och af denne användes för husbehof. Då denna erinran lärer vara befogad, har i förslaget insatts bestämmelse i sådant syfte.

I det föregående har jag talat om virke, som under beskattningsperioden *verkligen användts* till husbehof eller annat omförmäldt, därmed jämförligt ändamål. Såsom skogsskattekommittén framhållit, erfordras härjämte specialföreskrifter angående virke, som *upplagts* för dylik användning. Det är ett vanligt förhållande, att virke, som afverkas för husbehof, icke inom den närmaste tiden kommer till begagnande. Sålunda brukar ved icke användas förrän under hösten eller vintern efter det den blifvit upphuggen. Likaledes plägar byggnads- och slöjdvirke icke användas förrän

efter viss torktid. Ofta förekommer äfven, att virke afverkas och försågas för husbehof men att endast en del däraf användes till sådant ändamål, under det att återstoden försäljes. I den mån virket sålunda icke under beskattningsperioden verkligen användts för husbehof eller annat därmed jämförligt ändamål, skulle det följaktligen, om icke ett undantagsstadgande infördes, accisbeläggas vid nästa beskattningsförrättning. Ett sådant tillvägagångssätt skulle dock leda till onödig omgång, särskildt därför att därigenom ett restitutionsförfarande blefve erforderligt.

Förslaget innebär därför i stället, att beskattningen af sådant virke, som upplagts för åsyftade ändamål, må tills vidare uppskjutas, till dess genom virkets användning blifvit afgjort, huruvida och i hvad mån accis för detsamma skall erläggas eller icke. Om under en följande beskattningsperiod virket användes å egendomen för nämnda ändamål, blir det definitivt accisfritt. Därest det åter då försäljes eller eljes användes för annat ändamål än nu är i fråga, skall det upptagas till accis för den beskattningsperiod, då det försålts eller vunnit dylik användning. Till försäljning, som härmed afses, bör dock ej hänföras det fall, att för husbehof upplagdt virke utan vidare medföljer vid försäljning af själfva fastigheten. Genom sådan försäljning bör uppenbarligen accisplikt för virket ej inträda. Däremot kommer den nye ägaren i samma ställning som företräddaren, så att han, om han afyttrar virket eller eljes använder det för annat ändamål än jag nyss angifvit, blir accispliktig därför.

I fråga om virke, som upplagts för husbehof eller annat därmed jämförligt ändamål och sedermera användts på annat sätt, erfordras föreskrift om hvem accisplikten åligger, och innehåller förslaget i sådant afseende, att skogsaccis för dylikt virke skall erläggas af den, som med virket så förfarit, att accisplikt därför inträdt.

Med afseende på frågan om husbehofsvirke anfördes i en inom Andra Kammaren väckt motion, att det synnerligen i södra delarna af landet icke vore sällsynt, att ägare af mindre skogsmark väl sålde skogsprodukter af ett slag, t. ex. stammar af löfträd, men samtidigt för husbehof inköpte virke, t. ex. af barrskog, till byggnader eller bränsle. Det vore därför billigt, att från värdet af försåldt virke finge vid accistaxeringen afdragas det belopp, som utgifvits för inköp af skogsprodukter, afsedda till användning för husbehof å den egendom, hvarifrån försäljning skett. Motionären hemställde därför om sådan ändring, att afdrag i dylikt fall blefve medgifvet.

Lagutskottet yttrade, att det ifrågasatta afdraget syntes vara med

rättvisa och billighet öfverensstämmande. Dock borde afdrag icke medgifvas för annat virke än sådant, som inköpts under beskattningsåret, och icke heller med större belopp än som motsvarade det till husbehof inköpta virkets skogsvärde. Därför föreslog utskottet ett tillägg af innehåll, att om egendomens ägare för husbehof inköpt virke under beskattningsåret, så skulle han vara berättigad att vid taxering till accis njuta afdrag med belopp, som motsvarade det inköpta virkets skogsvärde.

Så vidt jag kan förstå, har denna fråga icke någon afsevärd praktisk betydelse, men jag kan ej heller finna skäl att motsätta mig den af lagutskottet tillstyrkta afdragsrätten. Jag har därför låtit i förslaget införa det af utskottet förordade stadgandet, hvilket emellertid enligt min mening bör förtydligas därutinnan, att det utsäges, att om husbehofsvirket inköpts från annan ort, skogsvärdet dock skall beräknas efter förhållandena i beskattningsorten.

*Beskattnings-
bart belopp.*

Utom den nu nämnda befrielsen från skatt för husbehofsvirke och därmed jämförligt virke bör accisfrihet äfven äga rum för skogsafverkning till afsalu i ringare omfattning. Härför tala såväl praktiska skäl som äfven den omständigheten, att skatten på grund af sin allmänna konstruktion icke bör drabba de minsta skogsägarna. Hvar gränsen för accisfriheten skall sättas, kan tydligtvis vara föremål för olika meningar. Vid anmälan af det för 1908 års Riksdag framlagda förslaget yttrade jag, att det enligt min åsikt vore lämpligt att från skattskyldighet befria afverkare, hvilkens ifrågavarande afverkning för år understege ett skogsvärde af 100 kronor, något som innebure, att för en afverkare, som själf utdrefve virket, det lägsta beskattningsbara beloppet motsvarade i saluvärde å leveransorten 150 å 200 kronor.

Inom Riksdagen föreslogs i särskilda motioner, att det lägsta beloppet skulle bestämmas till 200 respektive 300 kronor. Härom yttrade lagutskottet, att antalet af dem, som nödgades afgifva deklARATION, ökades ju lägre gränsen för accisfrihet sattes, och då det syntes utskottet önskvärdt, att skyldighet att afgifva deklARATION och utgöra accis icke pålades dem, hvilkas afverkningars värde vore alltför ringa, hade utskottet ansett, att accisfrihet borde äga rum, då det afverkade virkets skogsvärde icke uppginge till 200 kronor.

Gifvetvis skulle en sådan utvidgning af accisfriheten, som utskottet förordat, ur kommunalfinansiell synpunkt icke hafva någon afsevärd betydelse. Äfven om ett antal afverkningar till skogsvärde från 100 till 199 kronor

blefve skattefria, skulle den minskade accisinkomsten för kommunen icke hafva någon nämnvärd inverkan på dess ekonomi. Jag anser därför den föreslagna höjningen böra tillstyrkas, därest därmed kan vinnas någon fördel i annat afseende. Såsom utskottet angifvit, medför också höjningen den fördelen, att om deklaraionsplikt inträder först vid afverkning till beskattningsbart belopp, från skyldighet att afgifva deklaration befriades personer, för hvilka denna skyldighet kunde verka betungande. För de större afverkarna, hvilka äro vana att föra fullständiga tunningslistor och ordnade räkenskaper, blir deklarationsskyldigheten tydligen lättare att fullgöra än för de mindre afverkarna, som ofta själfva verkställa afverkningen. Att så långt som möjligt befria sådana mindre afverkare från besväret med deklarations afgifvande synes mig vara af behovet påkalladt, och jag finner mig vid sådant förhållande kunna biträda lagutskottets framställning, i enlighet med hvilken därför i nu förevarande förslag skattskyldigheten bestämts att inträda vid ett afverkad skogsvärde af 200 kronor.

För att underlätta debiteringen synes därjämte böra föreskrifvas, att det för en hvar accisskyldig sammanräknade skogsvärdet skall vid taxeringen utföras i fulla tiotal kronor, så att öfverskjutande belopp, som icke uppgår till fullt tiotal, bortfaller.

Jag öfvergår härefter till den, såsom jag redan påpekat, ganska svår-^{Beskattnings-} lösta frågan om *beskattningsperioden*. I sådant hänseende har skogsskatte-^{period.} kommittén föreslagit tiden från och med den 1 juni det ena året till och med den 31 maj det följande. I motiveringen har kommittén därom anfört bland annat: »Skogsafverkningen är i vårt land hufvudsakligen förlagd till vintern och sträcker sig därför vanligen ut öfver två kalenderår. Resultatet af afverkningen kan icke öfverskådas förrän på våren, då man erhåller kännedom om huru mycket som afverkats under hela den föregående afverkningssäsongen. Då man inför en särskild skogsbeskattning, som på det närmaste hänför sig till afverkningen, är det uppenbarligen nödvändigt, att denna beskattning ansluter sig till de faktiska förhållanden, under hvilka afverkningen försiggår. Nu är hvarje vinters afverkning praktiskt sedt en odelbar enhet. Detta måste beskattningen taga hänsyn till. Om man vid taxering till skogsaccis fasthölle vid den vanliga indelningen i kalenderår, skulle denna enhet brytas, och en riktig deklaration om hvad som under det förflutna året afverkats skulle i hög grad försvåras, om icke rent af omöjliggöras. Det visar sig alltså nödvändigt att i lagstiftningen om skogsaccis använda ett särskildt afverk-

ningsår såsom beskattningsperiod.» Kommittén åberopade vidare, att afverkningsårets slutpunkt måste sättas så långt fram på året, att äfven i fråga om de stora afverkningarna i landets nordliga trakter så exakta upplysningar förelåge, att vederbörande afverkare kunde fullgöra sin deklarationsplikt.

I de af mig tillkallade sakkunniges förslag till lag om skogsaccis är emellertid kalenderåret upptaget såsom beskattningsperiod. De båda förslagens olika ståndpunkt i detta hänseende bör bedömas i sammanhang med deras bestämmelser om taxeringsförfarandet och instansordningen, till hvilka bestämmelser jag senare skall återkomma men som jag nu måste i förbigående beröra. Skogsskattekommitténs förslag innebär, att deklARATIONER om afverkad virke skola afgifvas före den 1 juli, att taxeringen skall verkställas af en för ändamålet särskildt upprättad myndighet, accisnämnden, hvilkens arbete skall vara avslutadt senast den 25 augusti, samt att klagan öfver accisnämndens taxeringsåtgärder må föras omedelbart hos kammarrätten före årets slut. De sakkunnige åter hafva föreslagit, att taxeringen skall i första hand verkställas af kommunalnämnden, samt att dess beslut i taxeringsfrågan må kunna öfverklagas hos pröfningsnämnden och först därefter hos kammarrätten. Då nu länens pröfningsnämnder skola sammanträda å sådan tid, att deras arbeten äro avslutade senast den 10 augusti, hafva de sakkunnige ansett, att tiden emellan den 31 maj, då beskattningsåret enligt kommitténs förslag skulle utlöpa, och midten af juli månad, då besvär hos pröfningsnämnden skola vara ingifna, icke lämnar tillräckligt utrymme för deklARATIONERNAS afgifvande, kommunalnämndens arbete med därtill hörande skriftväxling med de accispliktiga samt besvärns anförande hos pröfningsnämnden.

Kammarrätten har i sitt utlåtande öfver de sakkunniges förslag anført, att ämbetsverket, som funne sig böra lämna utan erinran förslaget bestämmelser om taxeringsförfarandet och instansordningen, emellertid ansåge hvad skogsskattekommittén andragit om nödvändigheten af att såsom beskattningsperiod använda ett hela afverkningsåren omfattande taxeringsår förtjäna allvarligt beaktande. Och äfven om ett sådant försvårande eller omöjliggörande af en riktig deklARATION, hvarom kommittén talat, icke skulle behöfva befaras blifva en följd af kalenderårets användande såsom beskattningsår, skulle genomförandet af de sakkunniges förslag i fråga om beskattningsåret medföra en annan betydande olägenhet. Det låge i allmänhet vid skattelagstiftningen vikt uppå, att taxering och skatteuppbörd till tiden förlades så nära som möjligt efter den tid, då den inkomst infutit, som utgjorde grunden för taxeringen, och i fråga om beskattningen af

skogsafverkning, som ofta medförde en betydande tillfällig inkomst, utan att någon mera stadigvarande skatteförmåga hos den skattskyldige kunde förutsättas, torde denna synpunkt böra i särskildt hög grad beaktas, i synnerhet om, såsom i de sakkunniges förslag förutsattes, skatteplikten ålades afverkaren och följaktligen den realsäkerhet, som kommittén velat vinna genom att lägga skatteplikten på fastighetens ägare, måste undvaras. Enligt de sakkunniges förslag skulle emellertid taxeringen exempelvis år 1910 afse kalenderåret 1909 och följaktligen omfatta hufvudsakligen det virke, som under vintern 1908—1909 huggits och under de första månaderna af år 1909 blifvit så tillredt och upplagd, att dess mängd kunnat bestämmas. Den af taxeringen föranledda uppbörden skulle äga rum först i slutet af år 1910 eller början af år 1911 eller således ett och ett halft till två år efter det att virket blifvit i lagförslagets mening afverkadt, och för en afverkning, som exempelvis på två vintrar fördes till slut, skulle accisen börja uttagas först efter det att afverkningen och utdrifningen af virket alldeles afslutats. Från skatteteknisk synpunkt måste detta anses mindre önskvärdt, och för kommunerna skulle det antagligen i ej så få fall omöjliggöra accisens utfående.

Härefter yttrar kammarrätten vidare: »Af nu anförda skäl anser kammarrätten det böra tagas i öfvervägande, huruvida icke ett beskattningsår må kunna fastställas, hvars slutpunkt är förlagd tillräckligt lång tid före tiden för pröfningsnämndernas i länen sammanträde, men som i sig innesluter såvidt möjligt hela afverkningssäsongen eller åtminstone den allra största delen af densamma; och synes det kunna ifrågasättas, huruvida icke månadsskiftet april—maj kan anses vara den rätta gränspunkten för beskattningsåret. Den tid af två och en half månader, som skulle förflyta från slutet af detta beskattningsår till tiden för pröfningsnämndernas sammanträde, skulle visserligen nödvändiggöra en tämligen stark koncentring i tiden af arbetet för de deklarationspliktiga, för kommunalnämnderna och för dem, som önskade besvära sig hos pröfningsnämnderna, men svårigheterna i detta afseende torde väl ändock kunna öfvervinnas. Fördelarna af den sålunda ifrågasatta förändringen ligga i öppen dag: sönderklyfningen af afverkningssäsongen skulle undvikas och accisen kunna uttagas ett år tidigare än enligt det remitterade förslaget.»

Såsom jag redan antydde, måste man, innan man tager ställning till frågan om beskattningsperioden, äfven rikta uppmärksamheten på anordningen af taxeringsförfarandet och instansordningen. Skogsskattekommittén, som fann sig böra sätta beskattningsårets gräns till den 31 maj, nödgades

också därför föreslå en ny särskild taxeringsmyndighet för skogsbeskattningen. Då kommittén velat göra denna beskattning från grunden fristående, skulle inrättande af en alldeles ny taxeringsapparat äfven kunna vara, om också ej särdeles tilltalande, dock möjligen acceptabelt. Genom föreskriften att accisnämnden skulle hålla två sammanträden med nära en månads mellanrum, det senare sammanträdet för revision af de på första sammanträdet förslagsvis fattade besluten, skulle tilläfventyrs en sådan granskning kunna anses hafva skett, att med öfverhoppande af pröfningsnämnden besvär lämpligen kunde anföras omedelbart hos kammarrätten.

Det synes mig däremot uppenbart, att för en mera tillfällig och supplementär beskattning, sådan som den nu ifrågasatta skogsaccisen, omöjligen kan organiseras en särskild taxeringsmyndighet, och att därför uppskattningen måste anförtros åt någon redan befintlig myndighet. Jag ansluter mig i sådant afseende till det af reservanten inom skogsskattekommittén och de sakkunnige framställda förslaget, att taxeringen måtte uppdragas åt kommunalnämnden. Men i sådant fall synes det icke kunna ifrågakomma, att besvär öfver kommunalnämndens beslut skulle få föras omedelbart hos kammarrätten. Det lär nämligen vara angeläget att tillse, att besluten kunna i första hand granskas af en sådan myndighet som pröfningsnämnden, hvilken, jämte det den är obunden af formella bevisningsregler och således kan i hvarje fall taga hänsyn till billighet, äfven måste antagas besitta erforderlig sakkunskap i fråga om gängse pris å skogsprodukter. Härigenom skulle också vinnas en säkerligen betydande minskning i antalet mål, som komme att fullföljas till kammarrätten, hvilket ämbetsverk redan förut har en omfattande arbetsbörda.

Då besvär hos pröfningsnämnden skola anföras senast den 15 juli, vore det otänkbart att under tiden efter den 31 maj medhinna deklaration, taxering och besvärs ingifvande. Om man vill bereda möjlighet till taxeringens granskning hos pröfningsnämnden, kan man därför icke begagna en beskattningsperiod, som utgår den 31 maj.

Hvad beträffar kammarrättens förslag, att beskattningsperioden skulle omfatta tiden från och med den 1 maj till och med den 30 april, måste det otvifvelaktigt också anses, att den tidrymd af två och en half månader, som då skulle stå till förfogande för deklaration, taxering och besvärs anförande, är otillräcklig. För deklarationen är en tid af en månad den minsta möjliga. Skogsskattekommittén har också för ändamålet tillmätt en månad, men härvid hafva flera af de hörda myndigheterna uttalat, att denna tid vore för kort. Till själfva taxeringsarbetet lär mera än en

månad vara erforderlig. I sammanhang därmed måste nämligen föras skriftväxling för infordrande af försummade deklARATIONER eller upplysningar i anledning af afgifna uppgifter o. s. v., en skriftväxling, som i större kommuner uppenbarligen kan vara ganska tidsödande. Likaledes torde icke böra anslås mindre än en månad efter taxeringens afslutande för de skattskyldiga, som önska anföra besvär hos pröfningsnämnden. Vid bedömande af den tid, som för dessa olika ändamål må krävas, bör man äfven beakta, att det ofta skall inträffa, att den skattskyldige är bosatt å en annan ort än där deklARATIONER skall afgifvas och taxering äga rum. Tillika är att taga hänsyn därtill, att å en del orter de befintliga kommunikationerna lägga hinder i vägen för en snabb skriftväxling. Den tid, som anvisats för bevillnings- och inkomstskatttaxeringen, utgör två månader för deklARATIONER, två och en half månader för taxeringsarbetet och två månader för besvärans anförande eller således tillsammans sex och en half månader. Kammarrätten synes ej heller vid sitt förslag att åt skogsaccistaxeringen skulle anslås sammanlagdt endast två och en half månader hafva hyst någon större tillförsikt om lämpligheten af en dylik anordning, hvilken berör en stor mångfald personer, eftersom kammarrätten åt sina förhoppningar i detta afseende ej funnit starkare uttryck än att »svårigheterna torde väl ändock kunna öfvervinnas». Slutligen bör, då kammarrätten uttalar, att med dess förslag sönderklyfning af afverkningsssäsongen skulle undvikas, härmed sammanställas, hvad äfven skogsskattekommittén framhållit, att afverkningen i landets nordliga trakter understundom fortgår i maj månad, hvadan för dessa trakter en sådan sönderklyfning ändock skulle ske.

Att välja någon ännu tidigare dag under året till gräns för beskattningsperioden, synes icke kunna ifrågasättas, utan det torde under den uppställda förutsättningen, att mål om virkestaxering böra läggas under pröfningsnämnden, återstå allenast att låta perioden sammanfalla med kalenderåret. Det gäller då att undersöka, om en sådan anordning eljes är lämplig och genomförbar.

I fråga först om lämpligheten bör densamma tydligen bedömas olika, då det gäller skogsskattekommitténs förslag och hvad angår det nu framställda förslaget. I det förra förslaget, som afser att genomföra en från grunden reformerad och åtminstone för en längre framtid slutgiltig reglering af skogsbeskattningen, kan tilläfventyrs utan olägenhet upptagas en beskattningsperiod, som icke sammanfaller med den tidrymd, hvilken beskattningen i öfrigt afser. För en skatt däremot, hvilken såsom den nu föreslagna skogs-

accisen är afsedd att utgöra allenast en fyllnad af en förutvarande skatt, kommunalutskylderna, såvidt de bero af den för låga bevillningen för skog, måste det naturligaste vara, att den utgår för samma tid som själva kommunalutskylderna, hvilka undantagslöst påföras för kalenderår. Det skulle kunna invändas, att detta skäl får en mindre betydelse, då accisen icke skall erläggas af fastighetsägaren utan af afverkaren, men härvid bör dock ihågkommas, att i ett stort antal fall fastighetsägaren och afverkaren torde blifva samma person. Vidare är att märka, att accisen i sin föreslagna form får betraktas vara af mera tillfällig beskaffenhet, och vid sådant förhållande synes det jämväl af denna anledning ej vara skäl att till grund för accisen lägga en annan beskattningsperiod än den, som i regel gäller för kommunalbeskattningen i öfrigt. Olika beskattningsperioder för skogsbeskattningen och för den öfriga kommunalbeskattningen skulle tydligtvis kunna bereda svårigheter vid en blifvande reform af hela den kommunala beskattningen.

Om således principiella skäl i viss mån för närvarande tala för att skogsaccisen bör beräknas för kalenderår, så uppkommer frågan, om praktiska skäl resa sig mot en sådan ordning. Då skogsaccisen måste förbindas med skyldighet för afverkaren att afgifva deklaration om af honom under beskattningsperioden afverkadt virke, kan frågan således i hufvudsak ställas så, att den gäller, huruvida afverkaren kan utan större olägenhet uppgifva hvad han afverkat under kalenderåret. Härvid bör ytterligare fasthållas den bestämning, förslaget gifver om när skattskyldighet för afverkadt virke skall göras gällande eller när virke skall i beskattningsafseende anses afverkadt, hvilken tidpunkt förklarats inträffa, då virket blifvit så tillredt och upplagdt, att dess mängd kan bestämmas. Med afseende å hufvudmassan af virket infaller denna tidpunkt, då virket intummas. Det är emellertid uppenbart, att det icke skall möta någon svårighet att uppgifva hvad som intummats under nästföregående kalenderår. De tumlistor eller journaler, som föras vid intumningen, pläga redan nu angifva dagen för intumningen, och afverkaren har således endast att sammanräkna hvad tumlistorna eller tumningsjournalerna för kalenderåret innehålla. Ännu hellre måste ett sådant dagtecknande ske, om det blir i lag bestämdt, att afverkaren är skyldig deklarerera hvad som under viss tid intummats. Härtill kommer, att intumning torde åtminstone inom de egentliga skogsdistrikten verkställas endast i jämförelsevis obetydlig omfattning under den del af vintern, som föregår årsskiftet, och hufvudsakligen är förlagd till de första månaderna af kalenderåret. Taxeringen för ett visst kalenderår skulle så-

ledes väsentligen komma att afse det virke, som intummats under kalenderårets första månader. Beträffande sådant virke, som icke är föremål för egentlig intumning, skulle svårigheten att därom afgifva deklARATION icke blifva afsevärdt större, i synnerhet då den lagstadgade skyldigheten att deklarerera skulle nödga afverkaren att noggrannt taga reda på dess kvantitet. Jag anser mig också böra nämna, att ej mindre delegerade, som af svenska trävaruexportföreningen utsetts att bereda skogsbeskattningsfrågan, vid sammanträde med de sakkunnige än äfven andra i ärendet hörda personer, som syssla med skogsafverkning, förklarar, att från trävaruhandteringens sida icke skulle möta hinder att deklarerera virke, som under kalenderåret afverkats i den bemärkelse, som förslaget gifvit åt begreppet afverkning.

Kammarrätten har invändt, att med kalenderåret såsom beskattningsperiod accisbetalningen skulle i regel uppskjutas ett år längre än om perioden omfattade ett afverkningsår, som ginge till ända den 30 april. Denna invändning är naturligtvis alldeles riktig, men den synes dock ej böra verka afskräckande. Ty betalningen af accis skulle ej infalla senare än erläggandet af kronoutskylderna, och den skulle kunna ske tidigare än den allmänna kommunaluppbörden. Om man exempelvis tänker på den afverkning, som äger rum år 1909, komma för den beskattningsbara inkomst, som däraf uppstår för afverkaren, kronoutskylder att utgöras först i november eller december 1910 och kommunalutskylder först år 1911. Skogsaccis för denna afverkning skall enligt förslaget åter kunna uppbäras omedelbart efter den 15 oktober 1910. Genom detta uppskof med accisbetalningen hinner afverkaren därjämte försälja virket och kan således lättare fullgöra skattelikviden. Hvad angår den äfven af kammarrätten omordade minskade utsikten att utfå skatten, påpekar jag ånyo, att det icke veterligen finnes anledning antaga, att skogsafverkare i allmänhet skulle vara sämre skattebetalare än andra grupper af näringsidkare.

Det för Riksdagen år 1908 framlagda förslaget upptog därför kalenderåret såsom beskattningsperiod. Såsom jag redan erinrat, hemställde däremot lagutskottet, att i enlighet med skogsskattekommitténs förslag beskattningen skulle afse ett från och med den 1 juni det nästföregående året till och med den 31 maj det år, taxeringen förrättades, räknadt afverkningsår.

I detta ämne väcktes inom Första Kammaren en motion, däri föreslogs, att beskattningsperioden skulle anordnas i enlighet med hvad kommittén ifrågasatt. Motionären önskade emellertid behålla pröfningsnämnden såsom andra instans och föreslog i sådant syfte, att deklARATIONERNA skulle afgifvas före den 1 juli, att taxeringen genom kommunalnämnden skulle

vara avslutad den 15 augusti, att besvär hos pröfningsnämnden skulle vara inlämnade före den 1 oktober och att pröfningsnämnden skulle i oktober hålla ett särskildt sammanträde för att pröfva besvär angående skogsaccis.

Lagutskottet tillstyrkte den sålunda föreslagna ändringen, med undantag däraf att utskottet icke biträdde förslaget att pröfningsnämnden skulle hålla ett andra sammanträde utan i stället föreslog, att Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande skulle i andra instans pröfva accistaxeringen. Utskottet yttrade: »De skäl, som blifvit af skogsskattekommittén och kammarrätten anförda för fastställande af en särskild beskattningsperiod för taxering till skogsaccis, äro emellertid enligt utskottets uppfattning så tungt vägande, och de olägenheter, som äro förenade med denna periods sammanfallande med kalenderåret, så svåra att förekomma, där detta ens är möjligt, att någon utväg måste sökas, som möjliggör beskattningsperiodens förläggande till ett särskildt afverkningsår. Såsom skogsskattekommittén framhållit, utgör nämligen den afverkning, som äger rum under vinterns lopp, en odelbar enhet, så att mängden af det virke, som afverkats under afverkningsåsongen, icke kan med säkerhet bestämmas förr än vid säsongens slut. Om kalenderåret upptoges till beskattningsperiod, skulle däraf i många fall vållas nära nog öfvervinneliga svårigheter för afgifvande af en riktig deklaration samt kontrollen öfver att felaktiga uppgifter icke lämnats blifva i hög grad försvårad. Därigenom torde äfven försök lättare kunna förekomma att undandraga sig erläggande af accis för virke, för hvilket sådan bort utgå. I likhet med kammarrätten finner dessutom utskottet det vara af betydelse, att sådana anordningar vidtagas, att erläggandet af påfördt accisbelopp kommer så snart som möjligt efter det afverkningen skett och afverkaren uppburit inkomsten af densamma. Utskottet har sålunda funnit öfvervägande skäl tala för bifall till förslaget om upptagande af en särskild beskattningsperiod för taxering till skogsaccis och därvid funnit skogsskattekommitténs förslag vara det mest ändamålsenliga, nämligen att afverkningsåret räknas från och med den 1 juni det nästföregående året till och med den 31 maj det år taxeringen förrättas.»

Utskottet anförde vidare, att genom förslaget om antagande af en beskattningsperiod, som icke sammanfölle med kalenderåret, blifvit omöjliggjordt, att pröfningsnämnden skulle kunna vid sitt ordinarie sammanträde pröfva besvär öfver kommunalnämnds beslut rörande taxering till skogsaccis. Därefter fortsatte utskottet, att det »funnit sig böra föreslå, att besvär öfver taxering till skogsaccis skola pröfvas af Kungl. Maj:ts befallningshafvande. De skäl, som tala emot att Kungl. Maj:ts befallningshaf-

vande finge rätt att afgöra besvär öfver påförda utskylder till staten, böra härvid ej komma i betraktande, då det nu endast är fråga om påläggande af skogsaccis för kommunala ändamål. Utskottet vill i samband härmed erinra, att Kungl. Maj:ts befallningshafvande redan nu äger att taga befattning med besvär i liknande frågor, t. ex. rörande vägs katt.»

»Om utskottets förslag, att Kungl. Maj:ts befallningshafvande skall blifva andra instans i mål rörande taxering till skogsaccis,¹ vinner bifall, kommer otvifvelaktigt antalet af de ärenden, hvilka Kungl. Maj:ts befallningshafvande äger att afgöra, att i åtskilliga län, särskildt de norrländska, i icke ringa grad ökas. De fördelar, som vinnas genom den af utskottet förordade förändringen i instansordningen, äro emellertid enligt utskottets uppfattning så stora, att de mer än väl uppväga de olägenheter, hvilka tilläfsventyrs kunna uppkomma genom ökningen af Kungl. Maj:ts befallningshafvandes arbetsbörda. Såvidt det nu är möjligt att döma rörande antalet af de besvär öfver taxering till skogsaccis, hvilka kunna förväntas inkomma till Kungl. Maj:ts befallningshafvande, torde den därigenom förorsakade ökningen icke blifva så betydande, att icke målens afgörande kan medhinnas.»

Andra Kammaren biföll emellertid icke lagutskottets utan Eders Kungl. Maj:ts förslag. Då kammarens beslut, på grund däraf att frågan redan var genom Första Kammarens afslag fallen, endast, såsom också af flera ledamöter betonades, hade karaktären af en opinionsyttring, är man dock icke berättigad att däraf draga någon slutsats beträffande kammarens ställning till nu förevarande fråga.

Vid förnyadt öfvervägande af saken har jag väl likasom förut funnit, att den af utskottet förordade utvägen kan tillgripas, men jag har också ytterligare stärkts i min uppfattning, att den af mig tillstyrkta anordningen är att föredraga i frågans nuvarande läge. Jag upprepar, att det, då man står i begrepp att söka reformera hela kommunalbeskattningen, icke kan vara lämpligt och om möjligt bör undvikas att hafva olika beskattningsperioder för de vanliga kommunalutskylderna och för deras nu föreslagna komplement skogsaccisen. Olika beskattningsperioder skulle vid öfvergången till ett nytt system kunna uppställa måhända rätt stora svårigheter. Det måste vidare vara ett önskemål att få accisbeskattningen lagd under pröfningsnämnden, som besitter sakkunskap och lokalkännedom på området, något som icke får förutsättas och väl ofta ej heller finnes hos länsstyrelserna. Därtill kommer, att pröfningsnämndens fria pröfningsrätt är ägnad att bereda ärenden af ifrågavarande art en mera tillfredsställande

behandling. Att öfverlämna afgörandet af taxeringsbesvär åt länsstyrelserna skulle vara att redan i andra instansen införa en mera formell bevispröfning. Det bör noga ihåggkommas, att här är fråga om en alldeles själfständig taxering, och vid all taxering ligger det vikt uppå att den, som skall verkställa densamma, är obunden af formella bevisningsregler. Den jämförelse, utskottet i sammanhang härmed gör med frågor om vägskatt, som förut tillhöra länsstyrelsens bedömande, synes mig därför icke vara träffande. I fråga om vägskatt har länsstyrelsen icke att taga någon befattning med den taxering, som ligger till grund för skattskyldigheten, under det att den pröfning, som i accismål skulle erfordras af den andra instansen, just komme att hufvudsakligen gälla uppskattning af virkesvärde.

Men om man vill föra accismålen under pröfningsnämnden, så finnes, därest man, såsom jag anser det böra ske, lämnar ur räkningen den ifrågasatta utvägen att anordna ett särskildt sammanträde af pröfningsnämnden för behandling af besvär angående accistaxering, icke någon annan möjlighet än att göra kalenderåret till beskattningsperiod. Och jag återkommer då till frågan, om en sådan anordning är praktiskt genomförbar. Utskottet har uttalat, att den i många fall skulle vålla nära nog öfvervinneliga svårigheter. Jag tror mig hafva nyss visat, att anordningen utan svårighet låter sig genomföra, och jag återoppar härvid hvad de i saken åtsporda fackmännen, enligt hvad jag redan nämnt, hafva yttrat. Ett ytterligare stöd finner jag däri, att de idkare af trävarurörelse, som uttalade sig i denna fråga inom Riksdagen, förordade kalenderåret såsom beskattningsperiod i stället för det af utskottet föreslagna afverkningsåret. Däremot kan det icke bestridas, att kontrollen af deklARATIONERNA försvåras med kalenderåret såsom beskattningsperiod. Denna olägenhet synes mig dock ej böra verka afskräckande, då det öfverlämnas åt deklaranternas heder att afgifva riktiga uppgifter och påföljden af oriktig deklARATION göres tillbörligt allvarsam. All kontroll blir dock icke omöjliggjord. Om det blir fråga om att i kontrollsyfte anskaffa utredning om huru mycket af afverkningen å ett visst område fallit före årsskiftet och huru mycket som fallit efter det-samma, har man ju oftast att tillgå tumningslistor, hvarjämte i fall af behof upplysningar kunna vinnas af de personer, som deltagit i arbetet med afverkningen, eller eljes. Man bör ej heller förglömma, att kommunalnämndens ledamöter nog oftast hafva tämligen god kannedom om de afverkningar, som verkställts inom kommunen.

Jag vidhåller således min mening i detta ämne, och i förslaget är därför stadgandet om att kalenderåret skall vara beskattningsperiod bibehållet.

Jag har redan antydt, att enligt förslaget fastställandet af det skattepliktiga virkesvärdet skall ske genom *taxering*, och jag skall senare återkomma till taxeringsförfarandet. Det värde, efter hvilket skatt skall beräknas, måste vara det värde, virket ägt i och för sig, då det afverkades, d. v. s. virkets *värde på rot*. För att åt detta begrepp gifva en särskild beteckning begagnas i förslaget termen *skogsvärde*. Virkets skogsvärde bör taxeras enligt de i orten vid tiden för afverkningen gängse pris efter afdrag för arbetskostnader. I skogsskattekommitténs förslag har detta uttryckts sålunda, att virkets värde å rot skall uppskattas med ledning af de vid tiden för afverkningen gällande pris för oförädladt virke å närmast belägna vattendrag eller annan plats, där virkespris sätts eller eljes bestämde pris å virke betalas. I de delar af landet, där dylika platser saknas, får taxeringen ske efter de pris, som eljes plägat betalas i orten.

Värde på
rot.

Taxeringen måste byggas på skyldighet för afverkaren att afgifva *Deklaration*. *deklaration* om det virke, han afverkat. Deklarationsplikten kan här desto lättare genomföras, som den endast kommer att afse fullt konkreta förhållanden, om hvilka ingen tvekan kan råda. Afverkare bör således vara skyldig att uppgifva mängden af det virke, som han afverkat för annat ändamål än husbehof eller därmed jämförligt syfte, likasom i deklARATIONEN bör upptagas virke, som förut upplagts till dylik användning, men under nästföregående år disponerats på annat sätt. Göres denna deklaration tillräckligt specificerad för olika slag af virke, böra taxeringsmyndigheterna med den kännedom, de äga om i orten gängse virkespris, kunna med behörig noggrannhet fastställa det skattepliktiga skogsvärdet. För att underlätta taxeringen synes det lämpligt att, såsom lagutskottet föreslagit, stadga, att deklaranten skall vara skyldig att föreslå det skogsvärde, hvartill han anser uppgifven virkesmängd böra uppskattas, liksom det gifvetvis bör vara honom öppet lämnadt att i öfrigt lämna alla sådana upplysningar, som han finner kunna tjäna till ledning vid taxeringen.

Med afseende på den nu ifrågasatta rätten att vid taxering för afverkad virke åtnjuta afdrag för inköpt husbehofsvirke bör den, som påfordrar sådant afdrag, i sin deklaration lämna uppgift om det inköpta virkets beskaffenhet och innehåll, om det afdrag som därför yrkas och om inköpspriset.

Såväl skogsskattekommittén som de sakkunnige hafva ansett, att deklaration bör afgifvas äfven då det kan antagas, att det sammanlagda skogsvärdet för året icke uppgått till det lägsta belopp, för hvilket taxering skulle

ifrågakomma. Då nämligen deklarationen skall afse virkesmängden men taxeringen dess värde i penningar, ansågs samma eftergift med afseende på deklara-tionsplikten icke kunna medgifvas, som i fråga om inkomst till icke beskattningsbart belopp gäller beträffande taxeringen för inkomstskatt, där deklara-tionsplikten hänför sig till för den deklara-tionspliktige själf i allmänhet lätt fixerbara inkomstbelopp.

Jag ber att få uppläsa hvad kammarrätten i denna fråga anfört, därvid jag erinrar, att det förslag, öfver hvilket kammarrätten hade att yttra sig, upptog 100 kronors skogsvärde såsom den gräns, där accisplikt skulle inträda. Kammarrätten yttrar: »Kammarrätten har funnit det vara i hög grad önskvärdt, att från deklara-tionsplikten måtte befrias de personer, för hvilka någon taxering till skogsaccis på grund af afverkningens obetydlighet *uppenbarligen* icke kan ifrågakomma. Det synes icke böra öfverlämnas åt afverkaren att bedöma, huruvida virket till sitt värde öfverstiger eller understiger 100 kronor, och medgifvas honom rättighet att under sistnämnda förutsättning underlåta att afgifva deklaration. I sådana fall, där det kan vara tvifvel underkastadt, om virket haft sådant värde, att accisplikt till följd däraf uppkommit, bör enligt kammarrättens åsikt deklaration alltid afgifvas, och gränsen för deklara-tionsplikten synes böra sättas vid ett så väsentligen lägre belopp än 100 kronor, att det icke kan antagas, att afverkaren kan i god tro anse sig icke vara deklara-tionspliktig, under det att det afverkade virket af taxeringsmyndigheterna beräknas hafva haft ett värde å rot af 100 kronor eller därutöfver. Kammarrätten har med afseende å hvad nu anförts velat hemställa, att skyldighet att afgifva deklaration måtte förklaras åligga allenast den, som annorledes än till husbehof afverkat virke med ett värde å rot af minst 25 kronor.»

I en inom kammarrätten uttalad skiljaktig mening, som omfattats af två ledamöter, anföres i detta ämne, att det syntes icke kunna förordas att utsträcka deklara-tionsplikten äfven till andra än dem, som enligt förslaget skulle vara skyldiga att erlägga skogsaccis. Jämte det genom en dylik anordning besvär och tidsförlust skulle i många fall utan gagn tillskyndas vederbörande, komme stadgandena om deklaration att i oförmälta hänseende innebära en af omständigheterna icke påkallad afvikelse från inkomstskatteförordningens motsvarande bestämmelser. I öfrigt kunde erinras, att äfven kammarrättens förslag lede af den olägenheten, att deklara-tionsplikten komme att bindas vid visst virkesvärde.

Vid öfvervägande af denna fråga har jag funnit det vara önskvärdt, att deklara-tionsplikten icke göres obligatorisk för alla afverkare, oberoende

af värdet å det afverkade virket. Om det läte sig göra att binda deklara-
tionsplikten vid en viss minimikvantitet afverkad virke, kunde en lämplig
begränsning af denna plikt utan tvekan bestämmas. Men då med afseende
på de särskilda virkesslagens olika betydenhet en sådan anordning icke
gärna kan genomföras, måste man, om man vill begränsa deklara-
tionsplikten, sätta gränsen vid ett visst penningvärde. Då emellertid detta
värde är beroende af en uppskattning, som sker först efter deklARATIONENS
afgifvande, kan det icke förnekas, att vid sådant förhållande principiellt
sedt det riktigaste vore att föreskrifva allmän uppgiftsskyldighet. Ty af-
verkaren kan icke i hvarje fall på förhand med säkerhet veta, till hvilket
belopp värdet kommer att af taxeringsmyndigheten upptagas, och således
icke om värdet kommer att uppgå till den summa, där deklara-
tionsplikten inträder. Det är dock påtagligt, att med en sådan föreskrift ett stort
antal deklARATIONER skulle komma att afgifvas utan något praktiskt syfte,
likasom att hos åsyftade deklaranter uppgiftsskyldigheten skulle vara ägnad
att väcka missnöje och förargelse. Det synes mig därför, oaktadt begräns-
ningen måste bindas vid ett penningvärde, som först sedermera fastställes,
vara angeläget att inskränka deklara-
tionsplikten, så att sådan icke kommer
att äga rum, där den ej är af praktiskt behof påkallad. Med denna stånd-
punkt kan jag icke biträda kammarrättens förslag att föreskrifva uppgifts-
plikt vid ett skogsvärde utgörande allenast en fjärdedel af det belopp, vid
hvilket skattskyldighet inträder. Därigenom skulle ändock framtvingas ett
stort antal deklARATIONER, om hvilka man på förhand vore viss, att de icke
skulle komma att ligga till grund för taxering. På grund af den påföljd,
som måste stadgas för försummad deklara-
tionsplikt, skulle en sådan före-
skrift föranleda exempelvis, att, med begagnande af de siffror kammarrät-
ten angifvit, den, som sålt några lass ved och med beräkning af vedens
skogsvärde till 20 kronor icke afgifvit deklARATION men af taxeringsmyndig-
heten blifvit taxerad till huru högt belopp som helst, icke finge klaga
öfver taxeringen, därför att skogsvärdet vid anställd undersökning funnes
böra uppskattas till 25 kronor, således endast till en fjärdedel af det utaf
kammarrätten åsyftade lägsta beskattningsbara beloppet. Liknande fall
kunna ju tänkas, hvar man än sätter gränsen för deklara-
tionsplikten, men
det torde dock vara påtagligt, att den minsta obilligheten uppkommer, om
man, såsom reservanterna i kammarrätten också föreslagit, låter deklara-
tionsplikten och skattskyldigheten inträda vid samma belopp. Den som af-
verkat till ett värde, som han själf anser uppgå till inemot det belopp,
där accisplikt inträder, eller enligt mitt förevarande förslag 200 kronor,

bör då uppenbarligen i sitt eget intresse ändock afgifva deklARATION för undvikande af risken att ej få öfverklaga taxeringsmyndighetens beslut, i fall denna finner virket böra uppskattas till 200 kronor eller därutöfver. Å andra sidan måste det kunna förutsättas, att den första taxeringsmyndigheten i regel skall hafva en tämligen fullständig kännedom om de inom distriktet verkställda afverkningarna, hvadan erhållandet af deklARATIONER om smärre afverkningar icke här är af samma betydelse, som beträffande inkomsttaxeringen förhållandet är med uppgifter om smärre inkomstbelopp, hvilka lättare kunna dölja sig för utomstående.

Hvad beträffar *deklarationens innehåll*, torde detta, utöfver hvad jag redan därom anfört, visserligen icke kräfva vidare yttrande än en hänvisning till lagförslagets ordalydelse härutinnan. Dock anser jag mig böra i korthet redogöra för hvad härom förekommer i skogsskattekommitténs betänkande, enär kommittéförslaget i detta afseende i allt väsentligt öfverensstämmer med det nu anmälda förslaget. Deklarationen borde innehålla uppgift om tiden för afverkningen, om afverkningsplatsen på tillfredsställande sätt angifven samt om mängden af det afverkade virket. Sistnämnda uppgift borde i fråga om timmer afse stycketal och kubikmassa i fast mått samt i fråga om öfriga virkesslag angifva virkets kubikmassa i fast eller löst mått. — Vidkommande timmer anser jag, att härjämte bör fordras uppgift äfven angående dimensioner. Värdet af en viss kubikmassa timmer är nämligen i hög grad beroende af dimensionerna å det däri ingående timret. Härtill kommer, att å de orter, där det icke är vedtaget bruk att i handel angifva kubikmassan utan i stället dimensionerna, taxeringsmyndigheten får lättare att fullgöra sitt uppdrag, om den har att tillgå uppgifter om dimensionerna. — Skogsskattekommittén anförde vidare, att då i sammanhang med flottning stycketalet jämväl af annat virke än timmer plägade utrönas, borde i fråga om flottgods stycketalet alltid tillika uppgifvas. De nu omförmälda uppgifterna borde betecknas såsom minimifordringar, nödvändiga för taxeringens behöriga förrättande, medan å andra sidan fullgörandet af en dylik deklARATIONSSKYLDIGHET icke kunde anses komma att blifva betungande för vederbörande accispliktiga. Undantagsvis torde kunna, på grund af bristande underbyggnad eller ovana, uppstå svårighet att verkställa uträkning af virkets kubikmassa. Äfven om någon vidare hänsyn härtill icke torde behöfva tagas, då kubikeringstabeller funnes i handel allmänt tillgängliga, borde dock, med tanke på lägenhetsägare och andra, som afverkade i obetydlig omfattning, finnas ett undantagsstadgande, att, där i särskildt fall svårighet mötte att uppgifva kubikmassa, deklara-

tionen finge upptaga endast stycketal och dimensioner af virket. Dylik lättnad i deklarationsplikens fullgörande, hvilken i viss mån ökade arbetet för taxeringsmyndigheterna, borde dock icke ifrågasättas för den, som yrkesmässigt drefve trävarurörelse. Med afseende på virke, som användts till kolning på den skog, där det afverkats, vore föreslaget, att, därest kolningen vore avslutad vid beskattningsperiodens utgång, den deklarationspliktige finge i deklARATIONEN, om han det föredroge, angifva, i stället för mängden af det använda kolvirket, mängden af de kol, som vid kolningen utvunnits. Denna bestämmelse vore naturligen afsedd för de mindre afverkare, som drefve skogskolning i ringa omfattning, och gällde icke kolvirke, som å vattendrag eller eljes förts från afverkningssskogen för att kolas vid sågverk eller annorstädes.

Det synes knappast erforderligt att omgärda ifrågavarande deklARATIONER med samma sekretess som uppgifterna för inkomsttaxeringen. DeklARATIONERNA böra dock ej vara tillgängliga för obehöriga.

DeklARATIONERNA böra afgifvas på blanketter enligt fastställt *formulär*. Sådana blanketter böra på kommunens bekostnad afgiftsfritt tillhandahållas.

Formulär till såväl deklARATIONER som längder öfver accistaxeringen torde, i öfverensstämmelse med hvad som under senare år på Riksdagens därom gjorda begäran i motsvarande fall ägt rum beträffande bevillnings- och inkomstskatteförordningarna, böra af Eders Kungl. Maj:t fastställas vid eventuellt utfärdande af lag i ämnet.

Härefter återkommer jag till frågan om *taxeringsförfarandet*. Jag har *Taxeringsförfarandet* redan framhållit, att organiserandet af en särskild taxeringsmyndighet för accisbeskattningen under förhandenvarande förhållanden icke bör ifrågakomma. Ej heller kan denna taxering för närvarande läggas på taxeringsnämnderna, något som eljes uppenbarligen vore det naturligaste. Dessa hafva nämligen redan förut i flera fall en synnerligen stor arbetsbörda, och om denna ökades med ett så betydande taxeringsarbete som det föreslagna, skulle det blifva ännu svårare att till dem erhålla lämpliga ordförande än hvad redan är fallet. Däremot anser jag uppskattningen lämpligen kunna anförtros åt kommunalnämnderna. Jag hyser för min del icke något tvifvel om dessa nämnders sakkunskap på området. Kommunalnämnderna bestå till öfvervägande del af jordbrukare, hvilka ju i regel måste förutsättas hafva kännedom om skogsafverkning och utbytet därpå samt om gällande pris å skogsalster. Efter hand skulle därförotom gifvetvis

vid kommunalnämndernas rekrytering behörig hänsyn äfven tagas till deras funktion såsom taxeringsförrättare.

Beträffande såväl denna fråga som spörsmålet, huruvida kommunalnämnden vore att anse såsom tillbörligt opartisk för att kunna handlägga taxeringen, hafva emellertid uppkommit olika meningar. Så hafva två ledamöter i kammarrätten uttalat, att det måste möta synnerligen stor betänklighet att låta kommunalnämnden, som bestode af kommunens egna valda förtroendemän och hade att bevaka kommunens intresse samt således vore part i saken, själf i första hand verkställa den grundläggande taxeringen af virkets skogsvärde. Väl lämnades det den skattskyldige öppet att anföra besvär hos pröfningsnämnden, men bevisbördan kastades öfver på honom, likasom föreskrifterna om deklaration och besvärstid erbjöde många fallluckor för den på hithörande områden obevandrade.

Lagutskottet tillstyrkte förslaget, att åt kommunalnämnden skulle uppdragas att förrätta taxering till skogsaccis. Utskottet anförde, att det ingalunda ville bestrida, att det i flera fall kunde möta svårigheter för kommunalnämnden att vid sidan af alla de olika göromål, hvilka i öfrigt åläge densamma, fullgöra uppdraget att förrätta taxeringen, men såvidt utskottet kunde döma, torde dock dessa svårigheter icke blifva större, än att de kunde öfvervinnas, helst om vissa af utskottet föreslagna lättnader i nämndens arbete genomfördes. Och utskottet tillade äfven, att i de kommuner, där skogsaccis kunde ifrågakomma till utgörande, skulle man dessutom vid utseendet af kommunalnämnden komma att taga hänsyn till dess befattning med hithörande frågor.

Inom Riksdagens kamrar, särskildt i Första Kammaren, påstods från flera håll med styrka, att det skulle vara olämpligt att betunga kommunalnämnderna med ifrågavarande uppdrag, likasom att kommunalnämnderna icke skulle vara kompetenta, möjligen ej heller tillräckligt opartiska för uppdragets utförande. Det framhölls äfven, att den omständigheten, att vid val af kommunalnämnd skulle tagas hänsyn till dess befattning med accistaxeringen, kunde i en olycklig riktning inverka på kommunalnämndens sammansättning. I en motion framställdes därjämte det förslaget, att inom alla kommuner skulle tillsättas skogsvårdskommittéer och att accistaxeringen skulle uppdragas åt dem. Detta förslag afstyrktes emellertid, såsom jag tror med rätta, af lagutskottet. Å andra sidan betonades äfven, att kommunalnämnderna utan tvifvel vore kompetenta att utföra taxeringen.

Lika med kammarrättens majoritet och lagutskottet håller jag före,

att man i dessa hänseenden icke behöfver hysa någon farhåga. Enligt min mening måste kommunalnämnden tilltros att med samvetsgrannhet och objektivitet verkställa uppskattningen. Frågan om kommunalnämndens ställning synes mig erbjuda en osökt jämförelse med taxeringsnämndens förhållande. Äfven taxeringsnämndens ledamöter, med undantag af ordföranden, äro valda af och bland samma väljare som utse kommunalnämnd, och åt taxeringsnämnden har dock anförtrotts att i första hand verkställa en taxering af mera omfattande och på den kommunala skattskyldigheten i högre grad inverkan art än den ifrågavarande taxeringen kan blifva. I det fall att taxeringsnämndens distrikt är blott en enda kommun läser förhållandet ställa sig nästan analogt med det nu ifrågasatta. Hvad angår de omordade svårigheterna med deklaration och besvärers anförande, böra reglerna i hithörande afseenden vara lika med föreskrifterna på inkomst-taxeringens område, om hvilka numera efter många års tillämpning en utbredd kännedom måste anses hafva vunnits, hvadan från dessa synpunkter förslaget icke torde böra möta någon betänklighet. Vidkommande bevisningsskyldigheten i fall af besvärers anförande, skall den helt visst i regel blifva lättare att fullgöra än i vanliga taxeringsmål, enär bevisningen här nästan uteslutande behöfver rikta sig på ett enda, tämligen lätt konstaterbart faktum, det gällande virkespriset.

Uti den af mig nyss omnämnda, inom kammarrätten afgifna reservvationen har framställtts ett förslag till lösande af frågan om accispåföringen, hvilket jag nu får med några ord beröra. Reservanternas uttala, att man beträffande virkesvärdet måste nöja sig med en viss medeltalsberäkning för virke efter olika trädslag samt för timmer och dylikt jämväl med hänsyn till grofveken. Virkesprisen syntes då kunna på förhand bestämmas för olika distrikt genom en markegångssättning för hvarje län eller, om förhållandena så påkallade, olika för olika distrikt af länet. Med ledning af afverkarnas uppgifter om myckenheten afverkad virke skulle accisen därefter påföras och erläggas. Genom lämpliga ansvarsbestämmelser för felaktiga uppgifter borde tillräckligt kunna sörjas för tillförlitligheten af uppgifterna, lika väl som nu ägde rum i fråga om tullafgifter och andra med skogsaccisen jämförliga umgälder.

Den sålunda föreslagna ordningen kan onekligen förefalla synnerligen enkel. Vid närmare granskning synes den dock möta afsevärda betänkligheter. Inom den nuvarande markegångssättningen, som fungerar för helt annat ändamål, skulle en dylik prisbestämning säkerligen ej kunna in-

ordnas. Igångsättandet af en särskild markegångsförrättning för virkespris innebär i och för sig en mycket vidlyftig apparat, som det knappast vore skäl att tillgripa för en så pass utvecklade beskattning som den föreslagna. Ej heller torde virkesvärde å rot i stort sedt vara ett lämpligt föremål för prissättning i dylik ordning. I någon mån skulle den passa för vissa af de norrländska trävarudistrikten, där å olika platser tämligen fasta virkespris pläga noteras. Men i öfriga delar af landet skulle den svårigen kunna tillämpas. Värdet på rot är för öfrigt beroende af så många omständigheter, såsom skogens afstånd från flottled eller utfartsort, afsättningsmöjligheterna på platsen o. s. v., att ett för större distrikt afjämnadt pris i talrika fall skulle medföra stor obillighet vid beskattningen. Vidare skulle med afseende på de många olika virkeskvaliteterna erfordras en synnerligen stark specialisering i prislistorna, hvilken icke vore lätt att åvägabrunga, eller också skulle hänsynen till virkets kvalitet i hög grad få gifvas till spillo, något som skulle förhindra en rättvis beskattning. Därtill kommer, att metoden måste bygga på att alla afverkare verkligen aflämna uppgifter å afverkad virke. Detta kan emellertid tydligen icke förväntas. För sådana fall, då uppgift icke aflämnats, erfordras ovillkorligen en taxering. Den beskattningsmetod, som man vill begagna, måste anordnas så, att den kan användas i alla fall, hvilket icke är förhållandet med den af reservanterna föreslagna men däremot med den af mig förordade. Den anställda jämförelsen med uppbärandet af tull och dylika afgifter utvisar också, huru olika förhållandena äro i det ena och det andra fallet. För uttagandet af tull, sockerskatt, maltskatt och dylikt utöfvas en kontroll på förhand, som kan göra skattepåföringen oberoende af aflämnandet af uppgifter men som uppenbarligen icke kan få någon som helst motsvarighet i fråga om skogsafverkning.

Med afseende på taxeringsförfarandet bör kommunalnämndens ordförande intaga samma ställning som taxeringsnämndens ordförande har i taxeringsnämnden. Sålunda bör det enligt min mening, i motsats till hvad lagutskottet föreslagit, äfven åligga honom att tillhandagå de accispliktiga med upplysningar angående beskaffenheten af deras uppgiftsskyldighet och sättet för dess fullgörande. Såvidt det kommit till min kännedom, har motsvarande bestämmelse i inkomstskatteförordningen ländt till stort gagn. Och äfven om det, såsom utskottet anført, må antagas, att kortfattade handledningar i ämnet komma att utgifvas, är det dock tydligt, att ej alla accispliktiga förskaffa sig en sådan. Då taxeringsarbetet otvifvelaktigt kommer att förorsaka kommunalnämndens ordförande

ej ringa besvär och tidsupphoffring, synes skälig ersättning böra efter kommunalstämmans pröfning beredas honom af skogsaccismedlen. I fråga om infordrande af uteblifna uppgifter och nödiga befunnna upplysningar, påföljd af försummelse att deklarerera eller inkomma med infordrad upplysning, afgifvandet af oriktig uppgift o. s. v. äfvensom beträffande själfva taxeringsförrättningen och därmed sammanhörande åtgärder kunna inkomstskatteförordningens motsvarande bestämmelser i allt väsentligt vinna tillämpning äfven vid accistaxering.

Det kan i vissa fall leda till onödigt besvär och tidsförlust att ålägga kommunalnämndens samtliga ledamöter, där antalet öfverstiger det i lag stadgade minimum af tre, att deltaga i taxeringen. Af sådant skäl och för den händelse det eljes kan anses lämpligt bör kommunalnämnden äga besluta, att taxeringen skall verkställas af ordföranden och utsedda delegerade af nämnden. Kommunalnämnden eller delegerade böra gifvetvis äga rätt att anlita sakkunnigt biträde, om så erfordras, och bör kostnad därför gäldas af accismedlen. Vid omröstning inom nämnden eller delegerade bör, i olikhet med hvad som eljes enligt kommunalförordningen gäller men i öfverensstämmelse med föreskriften i bevillningsförordningen, där rösterna falla lika, den mening blifva gällande, som länder till den skattskyldiges förmån, och endast om denna grund ej kan tillämpas, den som ordföranden biträder.

Då taxeringen verkställts af ett kommunens organ, hafva de sakkunnige ansett, att kommunen bör åtnöjas med taxeringsresultatet och att således ej åt densamma behöfver inrymmas befogenhet att anföra besvär hos *pröfningsnämnden*. Besvär därstädes skulle följaktligen kunna ifrågakomma endast från de accispliktigas sida, och i fråga därom innebär förslaget, att pröfningsnämnden icke skulle hafva att taga annan befattning med accistaxeringen än att afgöra anförda besvär samt att i sammanhang därmed i förekommande fall öfverflytta på rätt vederbörande sådan taxering, som funnes vara påförd orätt person. Däremot skulle pröfningsnämnden icke äga att af eget initiativ ändra en taxering. Kammarrättens majoritet åter har omfattat den meningen, att pröfningsnämnden borde äga oinskränkt granskningsrätt. I detta ämne anföres nämligen i ämbetsverkets utlåtande: »Kammarrätten har icke funnit anledning föreligga att beträffande nu ifrågavarande taxeringsmål fränkänna pröfningsnämnden den befogenhet, som med afseende å mål angående taxering till bevilling och inkomstskatt tillkommer nämnda myndighet, att äfven obe-

Pröfningsnämndens befattning med accistaxeringen.

roende af anförda besvär granska taxeringarna samt med afseende å dem besluta rättelser, ändringar och tillägg. Likasom förhållandet är beträffande de taxeringsmål, pröfningsnämnden enligt nu gällande lagstiftning har att handlägga, skulle det väl endast i sällsynta undantagsfall förekomma, att pröfningsnämnden oberoende af anförda besvär skulle ändra en i första instansen beslutad taxering till skogsaccis, och den af kammarrätten nu upptagna frågan äger således måhända icke någon större praktisk räckvidd; men då tillvaron af en generell pröfningsrätt i andra instansen får antagas lämna en ytterligare garanti för målens samvetsgranna pröfning i första instansen, och den omständigheten, att här endast är fråga om en utskyld till kommunen, icke synes böra utgöra något hinder för att beträffande dessa mål tillägga pröfningsnämnden samma befogenhet som i fråga om öfriga taxeringsmål, har kammarrätten ansett en ändring i förslaget i nyssberörda afseende böra vidtagas.»

Den obegränsade granskningsrätt, som pröfningsnämnden har i vanliga taxeringsmål, får väl anses vara tillkommen företrädesvis för att i det allmänna intresse förebygga för låg taxering. Vidkommande accistaxeringen föreligger ej samma skäl, enär som sagdt kommunen bör åtnöjas med kommunalnämndens beslut. För den enskilde skattskyldiges skull torde en dylik rätt ej behöfva tilläggas pröfningsnämnden, då det bör vara den enskildes sak att genom besvär anförande själf bevaka sitt intresse. Vid frågans bedömande kan man ej heller lämna ur räkningen önskvärdheten af att ej mera än nödvändigt öka pröfningsnämndens redan förut stora arbetsbörd. Jag anser därför företräde böra lämnas åt de sakkunniges förslag.

Med afseende på accistaxeringsmålens behandling hos pröfningsnämnden är i öfrigt att erinra, att någon godtgörelse bör beredas protokollsföranden för hans arbete med anteckningar i skogsaccislängden och med protokollsföringen. Att därvid tillämpa någon motsvarighet till beräkningen af den så kallade bevillnings- och inkomstskatteprocenten, synes ej kunna komma i fråga. I förslaget är i stället intagen en bestämmelse, att utdrag af pröfningsnämndens protokoll, i hvad taxeringen till skogsaccis inom en hvar kommun angår, skall utskrifvas och af kommunen lösas med två kronor arket. Genom denna lösen, som torde afsevärdt öfverstiga renskrifningskostnaden, läres nöjaktig ersättning tillkomma protokollsföranden.

Skattesats.

Det återstår nu att tala om den *skattesats*, som bör tillämpas å den föreslagna skogsaccisen, och om hvad som med skattesatsen äger samman-

hang. Jag har redan angifvit, att den växande skogens värde i större eller mindre grad är inbegripen i fastighetens taxeringsvärde och att skogsbrukets afkastning därför i viss mån är beskattad genom fastighetsbevilningen och de öfriga utskylder, däribland kommunalutskylderna, som utgå på grund af denna bevilning. Af skäl, som jag förut berört, kan fastighetstaxeringen, så vidt skog angår, i allmänhet icke heller billigtvis uppbibring till full öfverensstämmelse med det verkliga värdet. Då man nu söker komplettera fastighetsbeskattningen med en generell accis, att uttagas då skogen afverkas, måste man taga hänsyn till den allmänna fastighetsbeskattningen och för accisen välja en skattesats, som icke ens i de fall, där fastighetsbeskattningen är relativt hög, med fog kan sägas verka obilligt. I sådant hänseende hade de sakkunnige föreslagit en skattesats af två procent af virkets skogsvärde. Då denna syntes lämplig och måttfull, upptogs den i det för Riksdagen år 1908 framlagda förslaget och blef äfven af lagutskottet förordad, likasom den inom Riksdagen i öfrigt lämnades utan gensägelse. Jag kan icke finna, att någonting inträffat, som bör föranleda till att nu föreslå en annan skattesats. Såsom jag strax skall nämna, bör skattesatsen dock nedsättas i kommuner, där den allmänna utdebiteringen för fyrk eller bevilningskrona understiger ett visst belopp.

Att bilda sig ett någorlunda säkert omdöme om hvad skogsaccisen sammanlagdt kan komma att i genomsnitt afkasta, är i saknad af tillförlitligt material icke lätt. Det är gifvet, att större växlingar i konjunkturerna på trävaru- och trämassemarknaden komma att återverka ej blott på afverkningarna utan äfven på skogsvärdet och skogsaccisen. Under alla förhållanden är det dock påtagligt, att den beräkning är alldeles för låg, som under öfverläggningen i Första Kammaren framfördes och enligt hvilken den från samtliga afverkningar i hela landet inflytande skogsaccisen skulle komma att utgöra endast omkring 240,000 kronor. Man finner af den officiella statistiken, att exporten af oarbetade, sågade eller tillhuggna trävaror under åren 1901—1906 i medeltal årligen uppgick till $6\frac{1}{2}$ eller 7 miljoner kubikmeter. Då hufvudmassan häraf bestod af plankor och bräder, torde det icke vara öfverdrifvet att beräkna skogsvärdet för kubikmeter till inemot 10 kronor och att således antaga, att skogsaccis för de exporterade trävarorna komme att utgöra åtminstone en miljon kronor årligen. Härtill kommer skogsaccis för virke, som åtgått till tillverkning af exporterad trämassa, och för virke, som förbrukats inom landet, i den mån därvid användt virke fallit under accis-

beskattning. Med beaktande häraf torde man kunna våga det antagandet, att skogsaccisen för hela landet bör komma att uppgå till $1\frac{1}{2}$ eller 2 miljoner kronor, ett belopp som ju skulle möjliggöra en afsevärd utjämnning af de kommunala bördorna.

*Skogsaccis-
medlens
användning*

I fråga om användningen af de inflytande skogsaccismedlen har skogsskattekommittén föreslagit, att desamma skulle afsättas till en fond, från hvilken tillskott till bestridande af de kommunala utgifterna hvarje år skulle ske efter förhållandet emellan fondens behållning och kommunens medelskattebehof för de senast förflutna fem åren. En sådan ovillkorlig fondering var utan tvifvel från kommitténs ståndpunkt en nödvändig åtgärd. Enligt kommitténs förslag skulle nämligen den årliga accisutdebiteringen för 100 kronors skogsvärde utgöra åtta gånger medeltalet af hvad inom kommunen för kommunala och kyrkliga ändamål under de senast förflutna fem åren utdebiterats för fyrk eller motsvarande del af bevillningskrona. Härigenom skulle tydligen i många kommuner understundom komma att i accis uppbäras betydliga belopp, större än som lämpligen kunde få förbrukas för kommunens löpande behof.

Med den af mig förordade skattesatsen kommer däremot accisuppbörden mångenstädes icke att uppgå till sådant belopp, att någon fondering skäligen bör ifrågakomma. Jag har därför tänkt mig, att de ett år inflytande behållna accismedlen skulle få i sin helhet upptagas såsom tillgång i inkomststaten för nästföljande år, så vidt därigenom den allmänna utdebiteringen för fyrk eller bevillningskrona icke nedbragtes längre än till tre fjärdedelar af hvad vid nästföregående utdebitering uttagits för fyrk eller bevillningskrona. Endast i den mån, accisuppbörden öfverstege hvad som erfordrades för ett sådant nedbringande af den allmänna utdebiteringen, skulle den fonderas. Dock borde det stå kommunalstämman öppet att af accismedlen taga i anspråk ett mindre tillskott än nyss är nämndt och i stället i motsvarande mån öka fonderingen. Det är emellertid uppenbart, att i kommuner, där accismedel inflöte i rikligare grad, den allmänna utdebiteringen med en dylik beräkningsgrund skulle snart nog kunna nedbringas till en obetydlighet. Detta skulle således innebära, att kommunens utgifter hufvudsakligen bestredes med skogsaccismedel. En sådan sakernas ordning vore dock naturligen ej riktig, utan de öfriga beskattningsföremålen böra i skäligen proportion bidra till kommunens behof. Därför innehåller förslaget, att skogsaccisen icke må för 100 kronors skogsvärde öfverstiga hälften af hvad som under det år, taxeringen sker, inom kommunen på grund

af kommunal- och kyrkostämmors beslut sammanlagdt utgöres för tio fyrkar eller hel bevillningskrona. Om således ett år de allmänna kommunalutskylderna understiga 4 kronor för bevillningskrona, nedsättes också skogsaccisen, så att den utgör endast hälften af hvad som erlægges för bevillningskrona. På sådant sätt vinnes en automatiskt verkande regulator på att de kommunala utgifterna icke i oskäligen grad kastas öfver på skogsafkastningen. En följd häraf blir också, att om något år allmänna kommunalutskylder icke inom kommunen utgöras, skogsaccis ej heller skall utgå.

Om skogsaccisfond bildas, bör den förvaltas af kommunalnämnden i likhet med kommunens öfriga tillgångar. Härutinnan har kammarrätten uttalat, att för betryggande af skogsaccisfondens ändamålsenliga förvaltning föreskrifter syntes erfordras angående de sätt, hvarpå fondens medel må få göras räntebärande. Med anledning häraf ber jag få erinra, att kommunalnämnderna redan nu å somliga orter hafva betydande fonder under sin förvaltning, utan att någon olägenhet eller fara däraf veterligen uppkommit. Jag anser därför särskilda föreskrifter i förevarande afseende åtminstone icke för närvarande vara erforderliga.

Debitering och uppbörd af skogsaccis böra verkställas af kommunalnämnden. Efter det pröfningsnämndens sammanträde afslutats och utdrag af dess protokoll kommit kommunalnämnden tillhanda, kan uppbörden hållas, antingen å särskild uppbördsstämma, som i sådant fall synes kunna äga rum efter den 15 oktober, eller ock i sammanhang med uppbörden af de allmänna kommunalutskylderna.

*Debitering
och uppbörd.*

I sitt utlåtande har kammarrätten anført, att det i sammanhang med den föreslagna lagstiftningen angående skogsaccis borde klargöras, huruvida den, som erlagt skogsaccis, skulle vid taxering till bevillning och inkomstskatt för inkomst af det accisbelagda virkets förädling vara berättigad till afdrag för accisens belopp; och ansåge kammarrätten det vara med billighet öfverensstämmande, att sådant afdrag medgäfvos likasom för annan omkostnad för rörelsen. Lika med kammarrätten anser jag, att vid inkomsttaxering af förädlingsrörelsen afdrag skall ske för erlagd accis, och jag finner för min del detta så uppenbart, att något uttryckligt stadgande därom, såsom kammarrätten får antagas hafva ifrågasatt, enligt min mening icke är erforderligt. Då afdrag redan nu i motsvarande fall medgifves för umgälder, som närmast äro att jämföra med skogsaccisen, såsom brännvinstillverkningsafgift, malt- och sockerskatt o. s. v., måste också

*Afdrag för
skogsaccis
vid inkomst-
taxeringen.*

den, som erlagt skogsaccis, få afräkna densamma vid inkomsttaxeringen af den rörelse, i hvilken det virke förädlats, hvarför accisen utgått. Det är gifvet, att härigenom trävarurörelsens inkomsttaxering kommer att i någon mån sjunka och att till följd däraf statens skatteinkomst likasom trävarurörelsens bidrag till de kommunala utgifterna å de orter, där förädling, försäljning och utskeppning äga rum, skola minskas. En sådan påföljd måste emellertid anses vara i sin ordning. I brist af material är det svårt att angifva verkan däraf. För ett par större sågverkskommuner har emellertid verkstälts beräkning, och har det därvid visat sig, att den kommunala utdebiteringen skulle därstädes stiga med 'högst 3 öre för fyrk, därigenom att inkomsttaxeringen minskades med erlagd skogsaccis. Det torde således icke vara någon anledning antaga, att minskningen skall i ifrågavarande hänseende visa sig vara af någon afsevärd betydelse.

En fråga, som jag i samband härmed anser mig böra med några ord beröra, gäller beräkningen af det afdrag för värdet å från egen jordbruksfastighet hämtadt virke, som idkare af trävarurörelse äger åtnjuta vid rörelsens inkomsttaxering. För denna beräkning hafva hittills icke funnits stadgade grunder. Om nu för skogsaccisbeskattningen verkställs en officiell beräkning af nämnda värde, är det tydligen sannolikt, att det sålunda fastställda värdet äfven skall läggas till grund för afdraget vid inkomsttaxeringen. Detta afdrag skall härigenom i vissa fall komma att blifva högre eller lägre än hvad hittills varit förhållandet. Därmed må vara huru som helst, mot afdragets beräknande efter omförmälta grund synes i regel icke kunna under nuvarande förhållanden göras någon befogad erinran.

*Statens skatt-
skyldighet.*

Då i förslaget afverkaren upptagits såsom den till skogsaccis skattskyldige, har icke något undantag gjorts för *staten*, utan förslaget innebär, att äfven *staten* i den mån den varit att anse såsom afverkare skall erlägga accis till den kommun, där skogen är belägen. *Staten* lämnar redan nu för sina jordbruksfastigheter icke obetydliga skattebidrag till primärkommunen, likasom *staten* också i samma hänseende bidrager till täckande af väghållningsdistriktets utgifter. Därjämte har frågan om vidsträcktare skyldighet för *staten* att såsom ägare af fast egendom eller idkare af rörelse bidraga till den kommunala hushållningen alltmera framträdt på dagordningen. Utan att taga någon bestämd ståndpunkt i denna fråga synes man kunna medgifva, att *staten*, då det nu gäller att i särskild ordning tillförsäkra kommunen inkomst af den skog, som växer inom kommunen, bör likaväl som hvarje annan skogsägare lämna kommunen den skatt, som

belöper på af staten afverkad t virke. Om, såsom antagligt torde vara, staten framdeles kommer att öfvergå till att alltmera själf ombesörja afverkningen å sina skogar och således försälja afverkad t virke i stället för att upplåta afverkningsrätt, kan möjligen ifrågavarande skattskyldighet komma att medföra större utgifter. Under nuvarande förhållanden, då enligt sakkunnig upplysning det sammanlagda skogsvärdet af virke, som staten själf afverkat, bör uppskattas till allenast omkring en half million kronor om året, får skattskyldigheten uppenbarligen icke för statens budget någon betydelse.

Den förevarande lagstiftningen har ansetts icke behöfva utsträckas att gälla beträffande Stockholm. Den enda inom Stockholms stads nuvarande område befintliga skogstillgången torde utgöras af de till Djurgården hörande skogarna, hvilkas afkastning enligt lagens grunder synes böra vara skattefri. Däremot finnas inom flera andra städer skogsområden, på hvilkas afkastning lagen uppenbarligen bör tillämpas. Därför innehåller förslaget en bestämmelse, att lagens stadganden skola i tillämpliga delar gälla beträffande sådana städer. Den befattning med accisaxeringen, uppbörden och förvaltningen af accismedlen, som enligt förslaget åligger kommunalnämnden, lärer böra i stad tillkomma drätselkammaren, likasom det utan vidare är klart, att hvad förslaget innehåller om kommunalstämma skall i stad tillämpas på stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, på allmän rådstuga.

*Skogsaccis
i städerna.*

I en reservation vid lagutskottets utlåtande framställdes i fråga om lagens giltighetstid ett förslag, som, efter hvad jag inhämtat, på flera håll inom Riksdagen vann en viss anklång. Det innebar, att lagen skulle gälla allenast för fem års taxering, så att dess fortbestånd efter denna tids förlopp skulle bero af förnyad pröfning och godkännande. I sak skulle det kanske icke vara så mycket att erinra emot en sådan anordning, om blott giltighetstiden tilltages så lång, att man kan våga med visshet antaga, att före dess utgång frågan om reglering af hela den kommunala beskattningen kan vara löst. Ty det är alldeles gifvet, att när den frågan kommer till slutlig pröfning, äfven frågan om skogsbeskattningen måste upptagas, vare sig lagen därom formellt gäller endast för viss tid eller icke. Men vid sådant förhållande synes det ej heller föreligga tillräcklig orsak att föreslå en begränsad giltighetstid för denna lag.

Till sist ber jag att få göra några anmärkningar i fråga om skogs-

accisens ställning till kommunens budget. Såsom det framgår af hvad jag yttrat, har skogsaccisen enligt förslaget erhållit karaktären af en afgäld, fristående från den allmänna utdebiteringen inom kommunen. Det tillskott, som af skogsaccismedlen kan få användas till bestridande af kommunens utgifter, har gjorts beroende af det sammanlagda kommunala behovet för nästföljande år. Nu hafva kommunalstämman och kyrkostämman hvardera sin inkomst- och utgiftsstat. Innan tillskottets storlek kan fixeras, måste således båda stämmornas utgiftsstat vara fastställda. Konstaterandet af beloppet utaf de sammanlagda kommunala behofven och den däraf beroende summa, som må af skogsaccismedlen tillskjutas, måste emellertid överlämnas åt endera af stämmorna, och det naturliga är därvid uppenbarligen, att denna befogenhet tillkommer kommunalstämman, hvilken således bör få bestämma, om och i sådant fall huru stort tillskott må tagas af skogsaccismedlen. Proceduren bör följaktligen blifva den, att kyrkostämman först fastställer sin inkomst- och utgiftsstat. Sedan därefter äfven kommunalstämman uppgjort sin utgiftsstat, bör kommunalstämman bestämma, om tillskott af skogsaccismedlen skall ske, och, därest så beslutas, äfven afgöra, med ledning af kommunalnämndens uppgift om tillgängliga skogsaccismedel, huru mycket som skall såsom tillskott disponeras. Det beslutade tillskottet bör lämpligen i första hand upptagas i kommunalstämmans inkomststat. Skulle tillskottet vara större än som erfordras för fyllande af kommunalstämmans behof, bör öfverskottet afräknas på hvad kyrkostämman beslutat till uttaxering.

Det har ifrågasatts, att till gällande kommunalförordningar skulle göras tillägg i syfte att erinra dels om skogsaccismedlens särställning bland kommunens tillgångar och dels om den möjlighet, som vore beredd att af dessa medel erhålla tillskott till kommunens budget. Emellertid innehåller 5 § 1 mom. förordningen om kommunalstyrelse på landet, att hvad kommunen samfällt tillhör, i fastighet, rörligt kapital eller inkomstgivande rättighet, äfvensom medel, hvilka staten kan hafva åt kommunen beviljat, skall, *där ej annorlunda stadgadt är*, anses såsom tillgång till betäckande af kommunens gemensamma utgifter och förvaltas på sätt i förordningen säges. Vidare föreskrifves i 62 § samma förordning, att uti inkomstförslaget böra upptagas bland annat *de inkomster, som på annan än redan nämnd grund böra under det nästföljande året kommunen tillgodokomma*. Motsvarande bestämmelser finnas i 5 och 60 §§ förordningen om kommunalstyrelse i stad. Dessa nu befintliga stadganden synas mig tillräck-

ligt omfattande äfven för här ifrågavarande fall, hvadan enligt min mening tillägg i angifna syfte icke äro erforderliga.

Däremot torde ett tillägg böra införas i 38 § förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd. Detta lagrum innehåller, att hvad kyrkostämma till uttaxering beslutat skall delgifvas vederbörande kommunalnämnd eller drätselkammare, hvilka det åligger att debitering och uppbörd af dessa afgifter verkställa, dock att uppbörden äfven må kunna ägarum i annan ordning. Såsom jag nyss nämnde, kan det likväl ifrågakomma, att tillskott af skogsaccismedel skall afräknas å hvad kyrkostämma beslutat till uttaxering, så att följaktligen icke hela det af kyrkostämman beslutade beloppet behöfver utdebiteras på de skattskyldige. Åt en sådan möjlighet synes böra gifvas uttryck genom att till nämnda lagrum foga ett tillägg, så lydande: »Att i visst fall afräkning för tillskott af skogsaccismedel skall ske å hvad kyrkostämma till uttaxering beslutat, därom är särskildt stadgadt.» Att afgifva förslag härom ankommer emellertid på chefen för ecklesiastikdepartementet.

Föredragande departementschefen uppläste härefter det upprättade förslaget till lag om skogsaccis och hemställde, att detta förslag måtte genom nådig proposition för Riksdagen framläggas.

Statsrådets öfriga ledamöter instämde med föredraganden.

Hans Maj:t Konungen biföll hvad statsrådet sålunda hemställt och förordnade, att till Riksdagen skulle afåtas nådig proposition af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Arvid Nordlindh.
